

คู่มือ
คำอธิบายเรียงมาตรา
พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑
พร้อม
กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

กรมพัฒนาที่ดิน

คำนำ

พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับ สภาพการณ์ในปัจจุบันและโดยที่ปัจจุบันมีปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน เพราะไม่มีการอนุรักษ์ดินและน้ำ ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดิน ก่อให้เกิดความเสียหายต่อ เศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ทั้งไม่มีบทบัญญัติให้หน่วยงานของรัฐ สามารถเข้าไปดำเนินการป้องกันรักษาสภาพพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มและเกิดการชะล้างพังทลายของดิน อย่างรุนแรง และเพื่อให้การใช้ที่ดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด สมควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเกี่ยวกับการสำรวจความอุดมสมบูรณ์ ของดินตามธรรมชาติ ความเหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการกำหนด การอนุรักษ์ดินและน้ำ การวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินหรือการปรับปรุงดินหรือที่ดิน ตลอดจนกำหนดมาตรการห้ามกระทำการใดๆ รวมถึงการทำให้ที่ดินเกิดการปนเปื้อน ของสารเคมีหรือวัตถุอื่นใด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เนื่องจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนี้มีขอบเขตที่กว้างขวาง และมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยรวม เพื่อให้การบังคับใช้ เป็นไปอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพตรงกับเจตนารมณ์ที่ได้ตั้งไว้ที่จะให้การใช้ที่ดิน ของชาติเป็นไปอย่างยั่งยืน กรมพัฒนาที่ดินจึงได้จัดทำคำอธิบายพร้อมกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศและคำสั่งโดยอธิบายเรียงมาตราตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงาน หวังว่าคู่มือคำอธิบายฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่สนใจโดยทั่วไป

สำนักงานเลขาธิการกรม

กรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญ

คำนำ	ก
คำปรารภ	๑
มาตรา ๑ ชื่อพระราชบัญญัติ	๓
มาตรา ๒ วันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับ	๔
มาตรา ๓ บทยกเลิกพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖	๔
มาตรา ๔ บทนิยาม	๔
มาตรา ๕ คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน	๖
มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี	๗
มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้	๘
มาตรา ๘ การพ้นจากตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	๘
มาตรา ๙ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน	๙
มาตรา ๑๐ การประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน	๑๓
มาตรา ๑๑ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดิน	๑๕
มาตรา ๑๒ การประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน	๑๕
มาตรา ๑๓ การประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ	๑๘
มาตรา ๑๔ การประกาศควบคุมการใช้ที่ดิน	๒๐
มาตรา ๑๕ การกำหนดมาตรการ	๒๒
มาตรา ๑๖ หน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน	๒๔
มาตรา ๑๗ การสำรวจที่ดิน	๒๕
มาตรา ๑๘ หน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และการแสดงบัตรประจำตัว	๒๗
มาตรา ๑๙ พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานตามกฎหมายอาญา	๒๘
มาตรา ๒๐ กรมพัฒนาที่ดินให้บริการต่อเอกชนหรือเกษตรกร	๒๙
มาตรา ๒๑ บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนตาม มาตรา ๑๕ หรือขัดขวางตาม มาตรา ๑๘	๓๐
มาตรา ๒๒ บทกำหนดโทษทำให้เสียหายเครื่องหมายสำรวจ	๓๐
มาตรา ๒๓ กฎกระทรวงที่ออกตาม พ.ร.บ.พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ ให้คงมีผลใช้บังคับ	๓๐
มาตรา ๒๔ การดำรงตำแหน่งคณะกรรมการพัฒนาที่ดินก่อนที่ พ.ร.บ. มีผลใช้บังคับ	๓๑
มาตรา ๒๕ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๓๑
ภาคผนวก	๓๓

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑	ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอในการวิเคราะห์ตรวจสอบ ตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓	๓๔
ภาคผนวก ๒	ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอในการบริการแผนที่หรือข้อมูล ทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓	๓๖
ภาคผนวก ๓	ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอให้ปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓	๓๗
ภาคผนวก ๔	ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยวิธีการ ปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๓	๔๒
ภาคผนวก ๕	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๕๓	๔๔
ภาคผนวก ๖	กฎกระทรวง กำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงาน เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๔	๔๕
ภาคผนวก ๗	กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน เป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๕	๔๗
ภาคผนวก ๘	กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่ายในการบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ เป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๕	๕๔
ภาคผนวก ๙	กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๕	๕๖
ภาคผนวก ๑๐	คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาที่ดินที่ ๑ /๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด	๕๙

พระราชบัญญัติ
พัฒนาที่ดิน
พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑
เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาที่ดิน
พระราชบัญญัตินี้บทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ และยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

คำอธิบาย

พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติบางประการที่จำกัดสิทธิ และเสรีภาพของ
บุคคลตามความในมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ แห่งรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐

“มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำได้ เว้นแต่
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่ รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะ
กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิ และเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้ บังคับแก่กรณีใด
กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรา
กฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัย อำนาจตาม
บทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

เจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นี้เป็นการกำหนด
เงื่อนไขการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เพื่อเป็นหลักประกันและ เสรีภาพของชนชาวไทย ป้องกันมิให้รัฐ
ดำเนินการใดๆ เพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ ประชาชนจนเกินสมควรและกระทบสาระสำคัญของสิทธิและ
เสรีภาพ แต่พระราชบัญญัติ พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติบางประการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย ได้บัญญัติรับรองและให้อำนาจในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

ตัวอย่าง

การดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มีผลกระทบต่อ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแต่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้ใน กรณีนี้ก็คือ การประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน (มาตรา ๑๒) เพื่อรักษาระบบนิเวศ ของประเทศเอาไว้ เช่น การกำหนดเขตห้ามเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลในพื้นที่นาข้าว หรือพื้นที่น้ำจืด หรือการประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ (มาตรา ๑๓) ในพื้นที่การเกษตรที่มีลักษณะเป็น พื้นที่ลาดชัน เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน หรือเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มเป็นการ บังคับให้เกษตรกรต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำ หรือการประกาศควบคุมการใช้ที่ดิน ห้ามมิให้กระทำให้ที่ดินปนเปื้อนของสารเคมีหรือวัตถุอื่นใด (มาตรา ๑๔)

“มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่ อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข

การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือ การตรวจค้นเคหสถาน หรือในที่รโหฐาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”

เจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรานี้ เพื่อประกันสิทธิและเสรีภาพในเคหสถาน หรือที่อยู่อาศัย

ตัวอย่าง

การดำเนินการตามบทบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่อาจมีผลกระทบ ในกรณีนี้ แต่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้ คือ การเข้าไปสำรวจที่ดินในที่ดินที่มีเจ้าของหรือ ผู้ครอบครอง จึงต้องมีการประกาศ เขตสำรวจที่ดินหรือประกาศเขตสำรวจการอนุรักษ์ดิน และน้ำ (มาตรา ๑๗) เพื่อให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน และการเข้าไปทำการสำรวจ จะต้องเป็นระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก รวมทั้งจะต้องมีการแสดง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปดำเนินการต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (มาตรา ๑๘)

“มาตรา ๔๑ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขต แห่งสิทธิและ การจำกัดสิทธิเช่นนี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็น ไปตามที่กฎหมาย บัญญัติ”

เจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรานี้เพื่อประกันความมั่นคงในการถือครองทรัพย์สิน

ตัวอย่าง

การดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่อาจมีผลกระทบในกรณีนี้แต่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้ คือ การประกาศกำหนดบริเวณ การใช้ที่ดิน (มาตรา ๑๒) เพื่อรักษาระบบนิเวศน์ของประเทศเอาไว้ เช่น การกำหนดเขต ห้ามเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลในพื้นที่น้ำจืดหรือพื้นที่น้ำจืด

“มาตรา ๔๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจ ของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

เจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรานี้เพื่อประกันเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรืออาชีพ รวมทั้งเสรีภาพในการ แข่งขันทางธุรกิจ อย่างเป็นธรรม รัฐจะจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรืออาชีพไม่ได้แต่พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน รัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจยกเว้นไว้

ตัวอย่าง

การดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่อาจจะมีผลกระทบในกรณีนี้ แต่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้คือ การประกาศกำหนดบริเวณ การใช้ที่ดิน (มาตรา ๑๒) เพื่อรักษาระบบนิเวศน์ของประเทศเอาไว้ เช่น การกำหนด เขตห้ามเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลในพื้นที่น้ำจืด การประกาศกำหนดเขตอนุรักษ์ดิน และน้ำ (มาตรา ๑๓) ซึ่งต้องบังคับให้เจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินต้องจัดทำ ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ หรือการประกาศควบคุมการใช้ที่ดินมิให้กระทำที่ที่ดินปนเปื้อน สารเคมี หรือวัตถุอื่นใด (มาตรา ๑๔)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑”

คำอธิบาย

พระราชบัญญัติทุกฉบับต้องมีชื่อเพื่อให้ทราบถึงสาระสำคัญและขอบเขต ในการบังคับใช้พระราชบัญญัตินั้น ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและอ้างอิง

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป**คำอธิบาย**

โดยทั่วไปวันบังคับใช้กฎหมายจะกำหนดให้ใช้บังคับในวันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้ประชาชนหรือผู้อยู่ภายใต้กฎหมายได้รับทราบล่วงหน้า ว่ากฎหมายจะใช้บังคับหลังจากวันที่มีการ ลงประกาศโดยเปิดเผยในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

สำหรับพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๗ ก. เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จึงมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติ พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว มีบทบัญญัติบางประการ ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันและโดยที่ปัจจุบัน มีปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน เพราะไม่มีการอนุรักษ์ดินและน้ำ ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดิน ก่อให้เกิด ความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งไม่มีบทบัญญัติให้หน่วยงานของรัฐสามารถเข้าไป ดำเนินการป้องกัน รักษาสภาพพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มและเกิดการ ชะล้างพังทลายของดินอย่างรุนแรง และเพื่อให้การใช้ที่ดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดสมควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม เกี่ยวกับ การสำรวจความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติความเหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการ กำหนดการอนุรักษ์ดินและน้ำ การวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินหรือ การปรับปรุงดินหรือที่ดิน ตลอดจนกำหนด มาตรการห้ามกระทำการใดๆ รวมถึง การทำให้ที่ดินเกิดการปนเปื้อนของสารเคมีหรือวัตถุอื่นใด จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖**คำอธิบาย**

การกำหนดให้มีบทยกเลิกพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ ในมาตรานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อระบุว่าพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้ถูกยกเลิกไม่ใช่ บังคับอีกต่อไปและให้ใช้พระราชบัญญัติ พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การพัฒนาที่ดิน” หมายความว่า การกระทำใดๆ ต่อดินหรือที่ดินเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและคุณภาพของดินหรือที่ดิน หรือเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น และหมายความรวมถึงการปรับปรุงดินหรือที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ หรือขาดความอุดมสมบูรณ์เพราะการใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อรักษา ดุลธรรมชาติหรือเพื่อความเหมาะสมในการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบาย และแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดิน ที่ได้จำแนกไว้

“ดิน” หมายความว่า รวมถึง หิน กรวด หวาย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย

“ที่ดิน” หมายความว่า ที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“สำมะโนที่ดิน” หมายความว่า การสำรวจ ภาวะการณ์ถือครองที่ดินอย่างละเอียด รายชื่อเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ที่อยู่อาศัย การพาณิชย์ และการอุตสาหกรรม

“เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา

“การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปრაกฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้าง กัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยการกระทำอื่นใดเป็นเหตุให้เกิด การเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

“การอนุรักษ์ดินและน้ำ ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิด การระวัง ป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินและการรักษาน้ำในดิน หรือบนผิวดินให้คงอยู่ เพื่อรักษาดุลธรรมชาติให้เหมาะสมในการ ใช้ประโยชน์ที่ดินในทางเกษตรกรรม

“มาตรการวิธีกล” หมายความว่า วิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการ ก่อสร้างโครงสร้างทางวิศวกรรม โดยวิธีการไถพรวนตามแนวระดับคันดินกั้นน้ำ ชั้นบันไดดิน คูรับน้ำขอบเขา บ่อน้ำในไร่นา หรืออื่น ๆ

“มาตรการวิธีพืช” หมายความว่า วิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีการ ทางพืช โดยการปลูกพืช หรือใช้ส่วนใดๆ ของพืชทำให้เป็นแถบหรือเป็นแนวหรือ ปกคลุมผิวดิน หรืออื่น ๆ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการพัฒนาที่ดิน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัตินี้
 “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

คำอธิบาย

“บทนิยาม” ในมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดข้อความจำกัดความหมายที่แน่นอนไว้ ทั้งนี้เพื่อความมุ่งหมายในการอธิบาย ความหมายของถ้อยคำหรือข้อความที่ใช้ในกฎหมาย เนื่องจากการเขียนถ้อยคำใน บทบัญญัติของกฎหมายนั้นอาจมีความหมายที่ไม่แน่นอนหรือมีความเข้าใจไม่ตรงกัน จึงต้องกำหนดบทนิยามขึ้นเพื่ออธิบายความหมายหรือขอบเขตของถ้อยคำเพื่อให้ผู้ใช้กฎหมายเข้าใจความหมายของถ้อยคำหรือข้อความในกฎหมายตรงกัน

สำหรับบทนิยามในมาตรา ๔ ของข้อความว่า “ที่ดิน” หมายความว่า ที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา ๑ “ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย

ข้อสังเกต

บทนิยามตามพระราชบัญญัตินี้ได้มีการบัญญัติเพิ่มเติมของคำว่า “เกษตรกรรม” “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” “มาตรการวิธีกล” “มาตรการวิธีพืช” ซึ่งตามพระราชบัญญัติ พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ ที่ได้ถูกยกเลิก ไม่มีบทนิยามของข้อความดังกล่าว

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูง เป็นที่ประจักษ์ ในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ด้านการเกษตร หรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดิน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

คำอธิบาย

มาตรานี้กำหนดให้มี “คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน” ประกอบด้วย

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เป็นประธานกรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เป็นรองประธานกรรมการ
๓. หัวหน้าส่วนราชการ ๑๗ หน่วยงาน	เป็นกรรมการ
๔. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน ๕ คน	เป็นกรรมการ
๕. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการพัฒนาที่ดินตั้งแต่ลำดับที่ ๑ - ๓ และลำดับที่ ๕ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง ส่วนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๔ จำนวนไม่เกิน ๕ คน คณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ประจักษ์ในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ด้านการเกษตร หรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดิน

ข้อสังเกต

พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ ได้มีการบัญญัติเพิ่มเติม หัวหน้าส่วนราชการที่สำคัญ หลายส่วนราชการร่วมเป็นกรรมการ เช่น อธิบดีกรม การปกครอง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขานุการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ ที่ได้ถูกยกเลิกไม่มีหัวหน้าส่วนราชการ ดังกล่าว

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น ในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่ง เพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

คำอธิบาย

มาตรานี้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตาม มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๖ วรรคสอง

คำอธิบาย

มาตรานี้กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ ได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันสองวาระไม่ได้

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรง คุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติ เสื่อมเสียหรือ

หย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่นกรรมการผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

คำอธิบาย

มาตรานี้กำหนดว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒินอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗ แล้ว ยังจะพ้นจากตำแหน่งในกรณีดังนี้อีก ๗ ประการได้แก่ ตาย ลาออก คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือ หย่อนความสามารถ เป็นบุคคลล้มละลาย เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบ การบริหารพรรคการเมืองที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

มาตรา ๙ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดการจำแนกประเภทที่ดิน และเสนอขอรับความเห็นชอบต่อ คณะรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ

(๒) วางแผนการใช้ที่ดิน การพัฒนาที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน และการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ

(๓) ประกาศกำหนดเขตสำรวจที่ดิน และประกาศกำหนดเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามมาตรา ๑๗

(๔) เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ ในการให้ความช่วยเหลือและ เยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ครอบครองที่ดินตามความเหมาะสม จากการทำหนดบริเวณการใช้ที่ดินหรือการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ

(๕) กำหนดมาตรการเพื่อการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือกำหนดมาตรการ เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

(๖) ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานพัฒนาที่ดินระดับต่างๆ ขึ้นในเขตท้องที่หนึ่งท้องที่ใดเพื่อช่วยเหลือทางวิชาการ สาธิต และแนะนำ เกษตรกรโดยตรง ในกรณีที่มาตรการเพื่อการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือมาตรการ เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำตามที่คณะกรรมการกำหนดต้องใช้วิทยาการซึ่งไม่อาจนำไป แนะนำเกษตรกรด้วยวิธีการส่งเสริมได้

(๗) ออกระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอให้วิเคราะห์ ตรวจสอบตัวอย่างดินหรือคำขอให้ปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือคำขอให้การบริการแผนที่ ข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะ ราย ตามมาตรา ๒๐

(๘) ออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่มอบหมาย

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดิน เป็นผู้ปฏิบัติงานหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปก็ได้

คำอธิบาย

ในมาตรานี้ได้บัญญัติขึ้นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ซึ่งมีอำนาจอย่างกว้างขวางตามที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะในเรื่องการจำแนก ประเภทที่ดิน การวางแผนการใช้ที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การกำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ การประกาศสำรวจที่ดินและการประกาศกำหนดเขตสำรวจการ อนุรักษ์ดินและน้ำ การกำหนดมาตรการเพื่อการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือการกำหนดมาตรการ อนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาความเดือดร้อน ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ ผู้ครอบครองที่ดินจากการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินหรือการ กำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

อนุมาตรา (๑) การจำแนกประเภทที่ดิน เป็นการดำเนินการสำรวจและจำแนก ประเภทที่ดิน เพื่อเสนอขอรับความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติโดยมีวัตถุประสงค์ แบ่งที่ดินออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑. ที่ดินประเภทป่าไม้ ๒. ที่ดินทำกินของราษฎรหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น

หลักเกณฑ์และขั้นตอนในการจำแนกประเภทที่ดิน มีดังต่อไปนี้

๑. การจำแนกประเภทที่ดิน มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- ๑.๑ ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดเพื่อแต่งตั้ง คณะทำงานตรวจสอบพื้นที่
- ๑.๒ คณะทำงานเข้าพื้นที่ดำเนินการสำรวจ
- ๑.๓ ประมวลผลการสำรวจและจัดทำแผนที่แนวเขตป่าไม้ถาวร
- ๑.๔ ประชุมคณะทำงานฯ
- ๑.๕ ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด
- ๑.๖ ประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
- ๑.๗ ประชุมคณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการ การบริหารจัดการที่ดิน และทรัพยากรดิน
- ๑.๘ ประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
- ๑.๙ จัดทำเอกสารส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ผ่านกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๑.๑๐ คณะรัฐมนตรีประชุมและมีมติ
- ๑.๑๑ แจ้งส่วนราชการและจังหวัดที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

ดังต่อไปนี้

๒. การทบทวนมติคณะรัฐมนตรี ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๐ มีขั้นตอน

- ๒.๑ รับเรื่องร้องเรียนจากราษฎร
- ๒.๒ ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดเพื่อแต่งตั้ง คณะทำงานตรวจสอบพื้นที่
- ๒.๓ คณะทำงานเข้าพื้นที่ดำเนินการสำรวจ
- ๒.๔ ประมวลผลการสำรวจและจัดทำแผนที่แนวเขตป่าไม้ถาวร
- ๒.๕ ประชุมคณะทำงานฯ
- ๒.๖ ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด
- ๒.๗ ประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
- ๒.๘ ประชุมคณะอนุกรรมการการนโยบาย แนวทาง และมาตรการ การบริหารจัดการ ที่ดินและทรัพยากรดิน
- ๒.๙ ประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
- ๒.๑๐ จัดทำเอกสารส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ คณะรัฐมนตรีพิจารณา ผ่านกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๒.๑๑ คณะรัฐมนตรีประชุมและมีมติ
- ๒.๑๒ แจ้งส่วนราชการและจังหวัดที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

ดังต่อไปนี้

๓. การดำเนินการตรวจพิสูจน์ที่ดินตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) มีขั้นตอน

- ๓.๑ รับเรื่องที่ราษฎรได้ยื่นคำร้องในการขออนุญาตเอกสารสิทธิ (ในกรณีที่ได้เคยมีหลักฐาน การถือครองหรือหลักฐาน การทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อน เช่น สค.๑, นส.๒, นส.๓, และนส.๓ก.)
- ๓.๒ ประชุมคณะทำงาน
- ๓.๓ ตรวจสอบพื้นที่ตามที่หมาย
- ๓.๔ ลงนามในสรุปผลที่จัดทำโดยผ่านเลขานุการ คณะทำงาน จัดทำรายงานและแจ้งผลการตรวจพิสูจน์

อนึ่ง การดำเนินการตรวจพิสูจน์ที่ดินตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) นี้ ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดินไม่มีอำนาจในการชี้และรับรองแนวเขตป่าไม้ ผู้ที่มีอำนาจและรับรองชี้แนวเขตป่าไม้ก็คือ เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ตามที่ระบุไว้ในบันทึก ข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินและกรมป่าไม้ ว่าด้วยการพิสูจน์เพื่อออกโฉนดที่ดิน หรือ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งเกี่ยวกับเขตป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๔ ข้อ ๖.๔

อนุมาตรา (๒) ได้บัญญัติเรื่อง การวางแผนการใช้ที่ดิน การพัฒนาที่ดิน ซึ่งในมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัตินี้ได้อธิบายความหมายของถ้อยคำดังกล่าวไว้แล้ว ส่วนการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ มีคำอธิบาย กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓

อนุมาตรา (๓) ได้บัญญัติเรื่อง การประกาศเขตสำรวจที่ดิน และการประกาศ เขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ มีคำอธิบายและกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตาม มาตรา ๑๗

อนุมาตรา (๔) ได้บัญญัติถึง กรณีที่การดำเนินงานในการประกาศกำหนด บริเวณการใช้ที่ดินหรือการประกาศกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้สร้างความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ครอบครองที่ดิน คณะกรรมการพัฒนาที่ดินจะเสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความช่วยเหลือและเยียวยาความเดือดร้อนตามความเหมาะสม จากการดำเนินการดังกล่าว

อนุมาตรา (๕) “การปรับปรุงดินหรือที่ดิน” หมายความว่า การพัฒนาดิน หรือที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติหรือขาดความอุดมสมบูรณ์เพราะ การใช้ประโยชน์เพื่อไม่มีความเหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

อนุมาตรา (๖) เป็นเรื่องให้อำนาจคณะกรรมการพัฒนาที่ดินในการเสนอ ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานพัฒนาที่ดินระดับต่างๆ ในส่วนภูมิภาคเพื่อช่วยเหลือทางวิชาการสาธิต และแนะนำเกษตรกรโดยตรง และมุ่งประโยชน์ เพื่อการปรับปรุงดินหรือที่ดินหรือมาตรการเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

อนุมาตรา (๗) ได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการพัฒนาที่ดินในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอให้วิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน หรือคำขอให้ปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือคำขอให้การบริการแผนที่ ข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย ปัจจุบันคณะกรรมการพัฒนาที่ดินได้ออกระเบียบในเรื่องดังกล่าวแล้วรวม ๓ ฉบับ ดังนี้

๑. ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดินว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓ (ภาคผนวก ๑)

๒. ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดินว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอในการบริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓ (ภาคผนวก ๒)

๓. ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดินว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอให้ปรับปรุงดิน หรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓ (ภาคผนวก ๓)

อนุมาตรา (๘) ได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการพัฒนาที่ดินในการออกระเบียบ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่มอบหมาย ปัจจุบันคณะกรรมการพัฒนาที่ดินได้มีการออก “ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด พ.ศ.๒๕๕๓” (ภาคผนวก ๔)

อนุมาตรา (๙) คณะกรรมการพัฒนาที่ดินนอกจากมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๙ แล้วยังมีอำนาจหน้าที่ในมาตราอื่นๆ ตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ให้อำนาจ ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการตามมาตรา ๑๑ การให้ คำแนะนำรัฐมนตรีในการประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินตามมาตรา ๑๒ การประกาศ กำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามมาตรา ๑๓ การประกาศควบคุมการใช้ที่ดินตาม มาตรา ๑๔ การประกาศสำรวจที่ดิน ตามมาตรา ๑๗

สำหรับข้อความในวรรคท้ายของมาตรา ๙ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ตั้งแต่อนุมาตรา (๑) – (๙) คณะกรรมการอาจมอบหมายให้ กรมพัฒนาที่ดินเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ดำเนินการต่อไปก็ได้

มาตรา ๑๐ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณา ทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุม ของคณะกรรมการโดยอนุโลม

คำอธิบาย

ในมาตรานี้ได้กำหนดให้นำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาบังคับใช้ ในการประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการใน มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ และ มาตรา ๘๓ ไว้ดังนี้

“มาตรา ๗๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕ วรรคสอง การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการ มาประชุมอย่างน้อยก็หนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่บทบัญญัติ แห่งกฎหมายหรือกฎหรือคำสั่งที่จัดให้มี คณะกรรมการชุดนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีมีกรรมการครบที่จะเป็นองค์ประชุมได้แต่การพิจารณาเรื่องใดถ้าต้องเลื่อนมาเพราะ ไม่ครบองค์ประชุม ถ้าเป็นการประชุมของคณะกรรมการซึ่งมิใช่คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท หากได้มีการนัด ประชุมเรื่องนั้นอีกภายในสิบสี่วันนับแต่วันนัดประชุมที่เลื่อนมาและการประชุมครั้งหลังนี้มีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม แต่ทั้งนี้ต้องระบุนับความประสงค์ให้ เกิดผลตามบทบัญญัตินี้ไว้ในหนังสือนัดประชุมด้วย”

“มาตรา ๘๐ การประชุมให้เป็นไปตามระเบียบการที่คณะกรรมการกำหนด การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือและแจ้งให้กรรมการทุกคนทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่กรรมการนั้นจะได้ทราบการบอกนัดในที่ประชุมแล้ว กรณีดังกล่าวนี้จะทำหนังสือแจ้งนัดเฉพาะกรรมการที่ไม่ได้มาประชุมก็ได้

บทบัญญัติในวรรคสองมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งประธานกรรมการจะนัดประชุมเป็นอย่างอื่นก็ได้”

“มาตรา ๘๑ ประธานกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการประชุม และเพื่อรักษาความเรียบร้อย ในการประชุมให้ประธานมีอำนาจออกคำสั่งใดๆ ตามความจำเป็นได้

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ รองประธานกรรมการ ทำหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุม เลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

ในกรณีที่ประธานกรรมการมีหน้าที่ต้องดำเนินการใดๆ นอกจากการดำเนินการประชุมให้นำ ความในวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

“มาตรา ๘๒ การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุม ออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

เรื่องใดถ้าไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่เมื่อไม่มีผู้เห็น เป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบในเรื่องนั้น”

“มาตรา ๘๓ ในการประชุมต้องมีรายงานการประชุมเป็นหนังสือ

ถ้ามีความเห็นแย้งให้บันทึกความเห็นแย้งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ในรายงานการประชุม และถ้า กรรมการฝ่ายข้างน้อยเสนอความเห็นแย้งเป็นหนังสือก็ให้บันทึกความเห็นแย้งนั้นไว้ด้วย”

ข้อสังเกต

พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติ ทางปกครองและ โดยที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ยังใช้บังคับในปัจจุบันเป็นกฎหมายกลาง เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติราชการทางปกครอง ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้มีมติให้นำ บทบัญญัติในหมวดที่ ๕ ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจ ดำเนินการพิจารณาทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินโดยอนุโลม โดยไม่จำเป็นต้อง ระบุรายละเอียดวิธีการประชุมไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการอาจแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการ มอบหมายได้ ทั้งนี้ วิธีการปฏิบัติหน้าที่ ของคณะอนุกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกำหนด

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำอธิบาย

ในมาตรานี้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการพัฒนาที่ดินในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามความจำเป็นในปัจจุบันคณะกรรมการ พัฒนาที่ดินได้มีการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการขึ้น ๑ คณะ คือ

๑. คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ที่ ๑/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เรื่องแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด (ภาคผนวก ๑๐)

สำหรับข้อความในวรรคท้ายของมาตรา ๑๑ ได้กำหนดเรื่องการประชุมของคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดบริเวณการใช้ที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) และให้มีแผนที่แนบท้าย ประกาศด้วย แผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็น ส่วนหนึ่งแห่งประกาศ

คำอธิบาย

ในมาตรานี้หากปรากฏว่ามีพื้นที่ใดมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) คณะกรรมการพัฒนาที่ดินสามารถแนะนำให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดบริเวณ การใช้ที่ดินได้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑ หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่เพื่อประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน

หลักเกณฑ์ในการกำหนดพื้นที่เพื่อประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน จะยึด พื้นฐาน ๒ ประการ คือ ลักษณะพื้นที่และการทับซ้อนกับเขตสงวนหวงห้ามตามกฎหมายอื่น

๑.๑ ลักษณะพื้นที่

พื้นที่ที่จะดำเนินการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินจะต้องมีลักษณะ อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

- (๑) มีความเหมาะสมของดินเพื่อกิจกรรมนั้น ซึ่งจะ สร้างขึ้นใหม่ได้ยาก
- (๒) รัฐได้ลงทุนในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานไว้แล้ว เช่น ระบบชลประทานเพื่อ

การเกษตร

- (๓) เป็นพื้นที่ที่มีระบบนิเวศเป็นการเฉพาะ
- (๔) พื้นที่ที่มีความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ในที่ดิน
- (๕) พื้นที่อื่นที่คณะกรรมการพัฒนาที่ดินได้พิจารณาแล้ว เห็นว่ามีความจำเป็นต้อง

กำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน

๑.๒ การทับซ้อนกับเขตสงวนหวงห้ามตามกฎหมายอื่น

การประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน หากทับซ้อนกับเขตสงวน หวงห้ามตามกฎหมายจะดำเนินการต่อเมื่อได้รับการอนุญาตจากผู้มีอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายนั้นๆ รวมทั้งเป็นการสนับสนุนเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นๆ อีกทางหนึ่งด้วย

๒ ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานในการประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินจะประกอบด้วย ขั้นตอนหลัก ๒

ขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ ขั้นตอนการประกาศเขตสำรวจการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน

- (๑) กำหนดท้องที่ที่จะสำรวจพร้อมจัดทำประกาศและแผนที่สังเขป (ม. ๑๗)
- (๒) แต่งตั้งคณะทำงานในท้องที่ดำเนินการ
- (๓) ประชุมคณะทำงาน
- (๔) ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด
- (๕) ประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
- (๖) เสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการฯ ลงนามในประกาศเขตสำรวจ (ม. ๑๗)
- (๗) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (๘) ปิดประกาศในท้องที่ดำเนินการ (ม. ๑๘)

๒.๒ ขั้นตอนการประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน

- (๑) สำรวจเพื่อกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน (ม. ๑๗)
- (๒) วิเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน (ม. ๑๒, ๑๕) ตามหลักเกณฑ์กำหนด

- (๓) ประชุมคณะทำงานในท้องที่ดำเนินการพิจารณาร่างประกาศ บริเวณการใช้ที่ดิน
- (๔) ประชุมรับฟังความเห็นของประชาชน (ม. ๑๕)
- (๕) ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด
- (๖) จัดทำเอกสารร่างประกาศและแผนที่บริเวณการใช้ที่ดิน
- (๗) ประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
- (๘) เสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการฯลงนามในประกาศบริเวณการใช้ที่ดิน (ม. ๑๒)
- (๙) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ม.๑๒)
- (๑๐) กรมพัฒนาที่ดินแจ้งให้จังหวัดและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อปิดประกาศให้ประชาชนในพื้นที่ทราบและปฏิบัติ

๓ เอกสารประกอบระเบียบวาระการประชุมเพื่อการพิจารณาของ คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
เอกสารประกอบระเบียบวาระการประชุมเพื่อการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน

มีโครงสร้าง ดังนี้

- ๑. หลักการและเหตุผล
 ความสำคัญของปัญหา เช่น การสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสม
- ๒. ข้อมูลทั่วไป
  - ที่ตั้ง
  - เนื้อที่
  - ดิน
  - ความลาดเท
  - ความเหมาะสมของที่ดิน
  - การใช้ที่ดิน
  - ประชากร
  - ข้อมูลทางเศรษฐกิจสังคม
- ๓. แผนการใช้ที่ดิน
- ๔. ความเห็นของประชาชน
- ๕. มติของคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน
  - ๕.๑ มติของคณะทำงานในท้องที่ดำเนินการ
  - ๕.๒ มติของคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด
- ๖. ร่างประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินพร้อมแผนที่ท้ายประกาศ
- ๗. ข้อเสนอเพื่อพิจารณาอนุมัติ

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ปรากฏว่าบริเวณพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นพื้นที่ลาดชัน เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน หรือเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มอันเกิดจากการกระทำของผู้เข้าไปครอบครองทำประโยชน์ในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวโดยไม่เหมาะสมหรืออาจเกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติ หากปล่อยไว้ไม่ดำเนินการจะเกิดการชะล้างพังทลายของดินอย่างรุนแรงจนถึงขั้นเกิดดินถล่ม สร้างความสูญเสียแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ และให้มีแผนที่แนบท้าย ประกาศด้วย แผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งประกาศ

คำอธิบาย

ในมาตรานี้ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินในการประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ที่มีความลาดชัน เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดินและเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม เนื่องจากการชะล้างพังทลาย ของดิน ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของดิน จากข้อมูลการศึกษาของกรมพัฒนาที่ดิน ในปี ๒๕๔๕ พบว่าทั่วประเทศมีเนื้อที่ที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินอยู่ในภาคต่างๆ ประมาณรวม ๑๐๘.๘๘ ล้านไร่

สำหรับการประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำตามมาตรานี้เป็นขั้นตอนต่อเนื่อง กับการประกาศเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ

สำหรับขั้นตอนในการประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ มีดังต่อไปนี้

๑ ขั้นตอนการประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

- ๑.๑ สำรวจเพื่อกำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ (ม. ๑๗)
- ๑.๒ วิเคราะห์ จัดทำร่างประกาศกำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ (ม. ๑๓, ๑๕)
ตามหลักเกณฑ์กำหนด
- ๑.๓ ประชุมคณะทำงานในท้องที่ดำเนินการพิจารณาร่างประกาศ เขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ๑.๔ ประชุมรับฟังความเห็นของประชาชน (ม. ๑๕)
- ๑.๕ ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด
- ๑.๖ จัดทำเอกสารร่างประกาศและแผนที่เขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ๑.๗ ประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
- ๑.๘ เสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการฯลงนามในประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ (ม. ๑๓)
- ๑.๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ม. ๑๓)
- ๑.๑๐ กรมพัฒนาที่ดินแจ้งให้จังหวัดและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อปิดประกาศให้ประชาชนในพื้นที่ทราบและปฏิบัติ

๒ เอกสารประกอบระเบียบวาระการประชุมเพื่อการพิจารณาของ คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
เอกสารประกอบระเบียบวาระการประชุมเพื่อการพิจารณาของคณะกรรมการ พัฒนาที่ดิน
มีโครงสร้าง ดังนี้

๒.๑ หลักการและเหตุผล

ความสำคัญของปัญหาที่เกิดจากการชะล้างพังทลายของดิน และเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติ

๒.๒ ข้อมูลทั่วไป

- ที่ตั้ง
- เนื้อที่
- ดิน
- ความลาดเท
- การใช้ที่ดิน
- สภาพของพืชพรรณ (การปกคลุมดินมาก ปานกลาง น้อย)
- ความเหมาะสมของที่ดิน
- การชะล้างพังทลายของดิน
- ประชากร
- ข้อมูลทางเศรษฐกิจสังคม

๒.๓ แผนการใช้ที่ดิน

๒.๔ มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

๒.๕ งบประมาณ

๒.๖ ความเห็นของประชาชนและการยินยอม

๒.๗ มติของคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน

๒.๗.๑ มติของคณะทำงานในท้องที่ดำเนินการ

๒.๗.๒ มติของคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด

๒.๘ ร่างประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมแผนที่ท้ายประกาศ

๒.๙ ข้อเสนอเพื่อพิจารณาอนุมัติ

๓ ประกาศคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน

ประกาศคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจะต้องจัดทำพร้อมด้วยแผนที่แนบท้ายประกาศ

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ปรากฏว่าพื้นที่ใดมีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อน ของสารเคมีหรือวัตถุอันตราย ที่จะทำให้เกิดดินเกิดความเสื่อมโทรมต่อการใช้ประโยชน์ ทางเกษตร ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการมีอำนาจประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณนั้น และให้มีแผนที่แนบท้าย ประกาศด้วย แผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งประกาศ

กรณีมีการปนเปื้อนเกิดขึ้น ให้ผู้กระทำการปนเปื้อนดำเนินการปรับปรุงที่ดิน ให้คืนสู่สภาพเดิมหรือ ชดเชยค่าเสียหายให้แก่รัฐหรือผู้ที่ได้รับความเสียหาย

คำอธิบาย

ในมาตรานี้ ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยคำแนะนำของ คณะกรรมการพัฒนาที่ดินในการประกาศควบคุมการใช้ที่ดินในพื้นที่ที่มีการใช้ หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของ สารเคมีหรือวัตถุอันตรายที่สูงเกินกว่าค่าปกติในธรรมชาติ ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพดินหรือทำให้เกิดดินเกิดความเสื่อมโทรม โดยมีหลักเกณฑ์และ ขั้นตอน ดังนี้

๑ หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่เพื่อประกาศเขตควบคุมการใช้ที่ดิน

หลักเกณฑ์ในการกำหนดพื้นที่ที่จะประกาศเป็นเขตควบคุมการใช้ที่ดินจะยึด พื้นฐาน ๒ ประการ คือ การปนเปื้อนจากสารเคมีหรือวัตถุอันตราย และการทับซ้อนกับ เขตสงวนหวงห้ามตามกฎหมายอื่น

๑.๑ พื้นที่ที่จะดำเนินการประกาศเขตควบคุมการใช้ที่ดินจะต้อง พิสูจน์ได้ว่าการ ปนเปื้อนจากสารเคมีหรือวัตถุอันตราย ที่จะทำให้เกิดดินเกิดความเสื่อมโทรม ต่อการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร หรือ ทำให้จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน อย่างรุนแรง

๑.๒ การทับซ้อนกับเขตสงวนหวงห้ามตามกฎหมายอื่น

การประกาศเขตควบคุมการใช้ที่ดินหากทับซ้อนกับเขตสงวนหวงห้ามตามกฎหมายอื่น จะดำเนินการต่อเมื่อได้รับการอนุญาตจากผู้มีอำนาจตามบทบัญญัติ ตามกฎหมายนั้นๆ

๒ ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานในการประกาศเขตควบคุมการใช้ที่ดินจะประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ๒ ขั้นตอน

ดังนี้

๒.๑ ขั้นตอนการประกาศเขตสำรวจการควบคุมการใช้ที่ดิน

- (๑) กำหนดท้องที่ที่จะสำรวจพร้อมจัดทำประกาศและแผนที่สังเขป (ม. ๑๗)
- (๒) แต่งตั้งคณะทำงานในท้องที่ดำเนินการ
- (๓) ประชุมคณะทำงาน
- (๔) ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด
- (๕) ประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
- (๖) เสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการฯ
ลงนามในประกาศเขตสำรวจ (ม. ๑๗)
- (๗) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (๘) ปิดประกาศในท้องที่ดำเนินการ (ม. ๑๘)

๒.๒ ขั้นตอนการประกาศเขตควบคุมการใช้ที่ดิน

- (๑) สำรวจเพื่อกำหนดเขตควบคุมการใช้ที่ดิน (ม. ๑๔)
- (๒) วิเคราะห์ กำหนดเขตควบคุมการใช้ที่ดินฉบับร่าง (ม. ๑๔, ๑๕)
ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
- (๓) ประชุมคณะทำงานในท้องที่ดำเนินการพิจารณา ร่างประกาศเขตควบคุม
การใช้ที่ดิน
- (๔) ประชุมรับฟังความเห็นประชาชน (ม. ๑๕)
- (๕) ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด
- (๖) จัดทำเอกสารร่างประกาศและแผนที่ควบคุมการใช้ที่ดิน
- (๗) ประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน เพื่อให้ความเห็นชอบ
- (๘) เสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการฯ
ลงนามในประกาศ เขตควบคุมการใช้ที่ดิน (ม. ๑๔)
- (๙) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ม. ๑๔)
- (๑๐) กรมพัฒนาที่ดินแจ้งให้จังหวัดและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ
เพื่อปิดประกาศให้ประชาชน ในพื้นที่ทราบและปฏิบัติ

๓ เอกสารประกอบระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน

เอกสารประกอบระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ควรมีหัวข้อดังต่อไปนี้

๓.๑ หลักการและเหตุผล

ความสำคัญของปัญหาที่เกิดจากการปนเปื้อน หรือทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของดิน

๓.๒ ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ดำเนินการ

- ที่ตั้ง
- เนื้อที่
- ดิน
- ความลาดเท
- ความเหมาะสมของที่ดิน
- การใช้ที่ดิน
- ประชากร
- ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม

๓.๓ การปนเปื้อน : สาเหตุและปัญหา

๓.๔ มาตรการในการควบคุมการใช้ที่ดิน

๓.๕ ความเห็นของประชาชน

๓.๖ มติของคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน

๓.๖.๑ มติของคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด

๓.๖.๒ มติของคณะทำงานในท้องที่ดำเนินการ

๓.๗ ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

มาตรา ๑๕ ในการออกประกาศตามมาตรา ๑๒ และ ๑๓ และ มาตรา ๑๔ ให้กำหนดมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ไว้ในประกาศด้วย

(๑) กำหนดมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อลดการชะล้างพังทลายของดิน และป้องกันการเกิดดินถล่ม โดยใช้มาตรการวิธีกล มาตรการวิธีพืช หรือมาตรการ อื่นใดที่เหมาะสม

(๒) ห้ามกระทำการใดๆ รวมถึงการทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษ ที่เป็นอันตรายต่อดินหรือทำให้สภาพที่ดินเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง

(๓) กำหนดมาตรการอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น

ในการกำหนดมาตรการตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ดำเนินการจัดให้มีการรับฟัง ความเห็นของประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบจากการกำหนดมาตรการดังกล่าว

คำอธิบาย

มาตรานี้ได้บัญญัติถึงกรณีในการออกประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินตาม มาตรา ๑๒ การประกาศกำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำตามมาตรา ๑๓ และการประกาศควบคุมการใช้ที่ดินตามมาตรา ๑๔ ให้กำหนดมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

อนุมาตรา (๑) กำหนดมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อลดการชะล้างพังทลาย ของดิน และป้องกันการเกิดดินถล่ม โดยใช้มาตรการวิธีกล และมาตรการวิธีพืช หรือมาตรการอื่นใดที่เหมาะสม การที่จะเลือกใช้มาตรการใดควรพิจารณาถึงสมบัติของดิน ภูมิประเทศ ปริมาณน้ำฝน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นต้น

“การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ต่อดินหรือที่ดิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพของดินหรือที่ดิน หรือเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ให้สูงขึ้น และให้หมายความรวมถึงการปรับปรุง ดินหรือที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ตามธรรมชาติหรือขาดความอุดมสมบูรณ์เพราะการใช้ประโยชน์ และการ อนุรักษ์ดิน และน้ำเพื่อรักษาคุณลักษณะ หรือเพื่อความเหมาะสมในการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำหรับมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำในปัจจุบันที่ใช้กันอยู่สามารถแบ่งออกตามลักษณะของ มาตรการได้เป็น ๒ ประเภท มาตรการทางวิธีกล มาตรการวิธีพืช

๑. มาตรการทางวิธีกล

มาตรการวิธีกลเป็นวิธีการควบคุมน้ำไหลบ่าหน้าดิน โดยการสร้างสิ่งกีดขวาง ความลาดเทของ พื้นที่และทิศทางการไหลของน้ำ ช่วยลดและชะลอความเร็วของ กระแสน้ำเป็นวิธีการอนุรักษ์ที่ดินและน้ำค่อนข้าง ถาวรและมีประสิทธิภาพสูง มาตรการ วิธีกลมีหลายวิธี เช่น การไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ คันดิน คันดินเบนน้ำ ชั้นบันไดดิน คูรับน้ำขอบเขา ทางระบายน้ำ สิ่งก่อสร้างชะลอความเร็วของน้ำในทางระบายน้ำ บ่อตักตะกอน บ่อน้ำในไร่นา และทางลำเลียงในไร่นา โดยโครงสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ นอกจากมาตรการ วิธีกลดังกล่าวแล้ว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดโครงสร้างระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำแบบมาตรฐานสำหรับแนะนำใช้ ในพื้นที่ของเกษตรกรและเขตพัฒนาที่ดิน

๒ มาตรการวิธีพืช

มาตรการวิธีพืชเป็นวิธีการที่เพิ่มความหนาแน่นของพืช การคลุมดิน การป้องกันเม็ดฝนกระทบ ผิวดิน ตลอดจนการปรับปรุงบำรุงดิน มีการลงทุนต่ำ ซึ่งเกษตรกร สามารถปฏิบัติได้เองโดยใช้พืชพวกตระกูลถั่ว บำรุงดิน หญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือหญ้าธรรมชาติ ปลูกเป็นแถบขวางความลาดเทของพื้นที่ หรือปลูกพืชคลุมดิน การใช้ ระบบปลูกพืช แบบผสมผสานเพื่อลดความรุนแรงของเม็ดฝน ชะลอความเร็ว น้ำ และตักตะกอนดิน เช่น การปลูก พืชคลุมดิน การปลูกพืชปุ๋ยสด การปลูกพืชสลับเป็นแถบ การปลูกพืช ระหว่างแถบไม้พุ่มบำรุงดิน คันซากพืช และไม้บังลม เป็นต้น

อนุมาตรา (๒) ของมาตรา ๑๕ ได้ห้ามการกระทำใด รวมถึงการทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษที่เป็นอันตรายต่อดินหรือทำให้สภาพที่ดินเกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างรุนแรง มาตรการที่จะต้องกำหนด เช่น

- การควบคุมการใช้สารปรับปรุงดิน ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ปูน หรือ วัตถุอื่นใด ที่ใส่ลงในดิน ไม่ให้มีโลหะหนักปนเปื้อนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน หรือสารปนเปื้อนอื่นใด ที่มีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- ห้ามเทหรือทิ้งน้ำเสีย หรือของเสียอันตรายใดๆ ที่มีโลหะหนัก หรือสารปนเปื้อนอื่นใดลงสู่ไร่นา และแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดการปนเปื้อน สารพิษในดิน

สำหรับใน**อนุมาตรา (๓)** ให้กำหนดมาตรการอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรและ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่นั้น

ในการกำหนดมาตรการตามมาตรา ๑๕ (๑) (๒) และ (๓) ให้ดำเนินการรับฟังความเห็นของประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบจากการกำหนดมาตรการดังกล่าวนี้ ปัจจุบันมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๕๕ ง เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ที่สามารถนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการรับฟังความเห็นของประชาชนได้

มาตรา ๑๖ ให้กรมพัฒนาที่ดินมีหน้าที่สำรวจและวิเคราะห์ตรวจสอบดิน หรือที่ดินเพื่อให้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ความเหมาะสมแก่การใช้ ประโยชน์ที่ดินหรือภาวะเศรษฐกิจที่ดินหรือเพื่อประโยชน์ในการจำแนกประเภทที่ดิน การพัฒนาที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการทำสำมะโนที่ดินเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้และปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้กรมพัฒนาที่ดินมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสถิติตามกฎหมายว่าด้วย สถิติในเรื่องที่เกี่ยวกับการทำสำมะโนที่ดินเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

คำอธิบาย

มาตรานี้กำหนดให้กรมพัฒนาที่ดินมีหน้าที่ต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. การสำรวจที่ดิน
๒. วิเคราะห์ ตรวจสอบดิน หรือที่ดิน
๓. ภาวะเศรษฐกิจที่ดิน

๔. จำแนกที่ดิน
๕. การพัฒนาที่ดิน
๖. การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน
๗. การกำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
๘. การทำสำมะโนที่ดิน

นอกจากกรมพัฒนาที่ดินจะมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้แล้วอาจต้องปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาที่ดินมอบหมาย

สำหรับในวรรคท้ายของมาตรา ๑๖ บัญญัติให้กรมพัฒนาที่ดินมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสถิติ ตามกฎหมายว่าด้วยสถิติในเรื่องที่เกี่ยวกับการทำสำมะโนที่ดินเพื่อ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๗ เพื่อประโยชน์ในการสำรวจความอุดมสมบูรณ์ของดินตาม ธรรมชาติความเหมาะสมแก่ การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการกำหนดเขตอนุรักษ์ดิน และน้ำ คณะกรรมการจะจัดให้มีการสำรวจที่ดิน และการสำรวจเพื่อกำหนดเขต การอนุรักษ์ดินและน้ำก็ได้

เมื่อคณะกรรมการเห็นสมควรจะสำรวจที่ดินเพื่อทราบความอุดมสมบูรณ์ ของดินตามธรรมชาติ ความเหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ที่ดิน และสำรวจเพื่อกำหนด เขตการอนุรักษ์ดินและน้ำในท้องที่ใด ให้คณะกรรมการประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดท้องที่ที่จะดำเนินการดังกล่าว และให้มีแผนที่แนบท้าย ประกาศด้วยแผนที่ ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งประกาศ

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้กำหนดถึงเรื่องการประกาศเขตสำรวจที่ดินเพื่อประโยชน์ ในการสำรวจ ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ และความเหมาะสมแก่การใช้ที่ดิน คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เพื่อกำหนดท้องที่ที่จะ ดำเนินการสำรวจที่ดินและให้มีแผนที่แนบท้ายประกาศด้วย แผนที่ ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งประกาศ

สำหรับขั้นตอนการดำเนินงานในการประกาศเขตสำรวจที่ดินและการประกาศ เขตสำรวจ การอนุรักษ์ดินและน้ำ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. การประกาศเขตสำรวจที่ดิน

- ๑.๑ กำหนดท้องที่จะสำรวจพร้อมจัดทำประกาศและแผนที่สังเขป
- ๑.๒ แต่งตั้งคณะทำงานในท้องที่ดำเนินการ
- ๑.๓ ประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาประกาศและแผนที่สังเขป
- ๑.๔ ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด
- ๑.๕ ประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
- ๑.๖ เสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการฯ
ลงนามในประกาศเขตสำรวจ (ม. ๑๗)
- ๑.๗ ส่งประกาศเขตสำรวจไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- ๑.๘ ปิดประกาศในท้องที่ดำเนินการ (ม. ๑๘)

๒ การประกาศเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ

การประกาศเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑ หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่เพื่อประกาศเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ

หลักเกณฑ์ในการกำหนดพื้นที่ที่จะประกาศเป็นเขตสำรวจการ อนุรักษ์ดินและน้ำ จะยึดพื้นฐาน ๒ ประการ คือ ลักษณะพื้นที่และการทับซ้อนกับ เขตสงวนหวงห้ามตามกฎหมายอื่น

๑.๑ พื้นที่ที่จะดำเนินการประกาศเขตสำรวจการอนุรักษ์ ดินและน้ำจะต้องมี ลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

- ๑.๑.๑ มีการชะล้างพังทลายของดินมากกว่า ๕ ตัน/ไร่/ปี
- ๑.๑.๒ มีความเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มในอนาคต โดยใช้ข้อมูลที
กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำไว้แล้ว
- ๑.๑.๓ ได้เกิดภัยพิบัติมาแล้วในอดีต

๑.๒ การทับซ้อนกับเขตสงวนหวงห้ามตามกฎหมายอื่น การประกาศ
เขตอนุรักษ์ดินและน้ำหากทับซ้อนกับเขตสงวนหวงห้ามตามกฎหมายอื่น จะดำเนินการต่อเมื่อได้รับการอนุญาต
จากผู้มีอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นๆ

๒ ขั้นตอนการประกาศเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- ๒.๑ กำหนดท้องที่จะสำรวจพร้อมจัดทำประกาศและ แผนที่สังเขป (ม.๑๗)
- ๒.๒ แต่งตั้งคณะทำงานในท้องที่ดำเนินการ
- ๒.๓ ประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาประกาศและแผนที่สังเขป
- ๒.๔ ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด
- ๒.๕ ประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
- ๒.๖ เสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการฯ
ลงนามในประกาศเขตสำรวจ (ม. ๑๗)
- ๒.๗ ส่งประกาศเขตสำรวจไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- ๒.๘ ปิดประกาศในท้องที่ดำเนินการ (ม.๑๘)

มาตรา ๑๘ ภายในเขตสำรวจความสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ ความเหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ที่ดิน และเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำตาม มาตรา ๑๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินที่มีเจ้าของ หรือผู้ครอบครอง ระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อทำการเก็บตัวอย่างดินและน้ำ หรือทำเครื่องหมายสำรวจไว้ในที่ดินหรือน้ำได้ตามสมควรและเท่าที่จำเป็น แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน การประกาศให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ บริเวณซึ่งที่ดินนั้น ตั้งอยู่ หรือที่ทำการเขต หรือที่ว่าการอำเภอหรือที่ทำการกำนัน หรือที่ทำการแขวงซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ ให้แจ้งกำหนดเวลาและการที่จะกระทำนั้นไว้ด้วย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ตามสมควรและในการนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

คำอธิบาย

ในมาตรานี้วรรคแรกได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในที่ดินที่มีเจ้าของ หรือผู้ครอบครอง เมื่อคณะกรรมการพัฒนาที่ดินได้ประกาศกำหนดเขตสำรวจที่ดินเพื่อทราบ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ตามธรรมชาติ ความเหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ในที่ดิน และสำรวจเพื่อกำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำในท้องที่ใด พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับ แต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ในการสำรวจที่ดิน มีอำนาจดังนี้

๑. เข้าไปในที่ดินที่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก
๒. เข้าไปเพื่อทำการเก็บตัวอย่างดินหรือน้ำ หรือทำเครื่องหมายสำรวจไว้ใน ที่ดินหรือน้ำได้ตามสมควรและเท่าที่จำเป็น
๓. พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบ ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า สิบห้าวัน
๔. ปิดประกาศเป็นหนังสือไว้ ณ บริเวณซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ หรือที่ทำการเขต หรือที่ว่าการอำเภอ หรือที่ทำการกำนัน หรือที่ทำการแขวงซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ และประกาศ จะต้องแจ้งกำหนดเวลาที่จะเข้าทำการสำรวจและการที่จะกระทำเอาไว้ด้วย

บทบัญญัติในวรรคสองของมาตรานี้ได้กำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เข้าทำการสำรวจดิน ตามสมควรและในการนี้ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับในวรรคท้ายของมาตรานี้บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไป ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง (ภาคผนวก ๖)

มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

คำอธิบาย

ในมาตรานี้พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้แต่งตั้ง ซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เมื่อกฎหมายถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วบุคคลใดกระทำผิดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติหน้าที่มีโทษสูงกว่ากระทำผิดต่อบุคคลธรรมดา และถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริตก็จะมีคามผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการเช่นเดียวกัน

บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตาม พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีรายละเอียดในลักษณะ ๒ ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง หมวด ๑ ความผิดต่อเจ้าพนักงานมาตรา ๑๓๖-๑๔๖ และหมวด ๒ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา ๑๔๗-๑๕๙

มาตรา ๒๐ ผู้ใดประสงค์จะให้กรมพัฒนาที่ดินวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน หรือปรับปรุงดิน หรือที่ดิน หรืออนุรักษ์ดินและน้ำ หรือบริการแผนที่ ข้อมูลทางแผนที่ เว้นแต่แผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ เป็นการเฉพาะรายให้ยื่นคำขอต่อหน่วยงานพัฒนาที่ดิน ในท้องที่ซึ่งที่ดินตั้งอยู่ หากไม่มีหน่วยงานดังกล่าวให้ยื่นต่อที่ทำการเขตหรือที่ว่าการอำเภอ

การวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินหรือปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรืออนุรักษ์ ดินและน้ำหรือบริการแผนที่ หรือข้อมูลทางแผนที่ตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งการวิเคราะห์ ตรวจสอบตัวอย่างดินเพื่อปรับปรุงดินหรือที่ดิน เพื่อการเกษตรกรรมของเกษตรกร ให้เป็น ไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขและเสียค่าใช้จ่ายตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง

คำอธิบาย

เพื่อให้ประชาชนโดยทั่วไปสามารถรับบริการทางวิชาการจากส่วนราชการได้ บทบัญญัติมาตรานี้ ได้กำหนดให้ผู้ที่มีประสงค์จะให้กรมพัฒนาที่ดินวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน หรือปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรืออนุรักษ์ดินและน้ำ หรือบริการแผนที่ ข้อมูลทางแผนที่ เว้นแต่แผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับ ความมั่นคงของ ประเทศเป็นการเฉพาะรายให้ประชาชนหรือผู้ขอรับบริการยื่นคำขอต่อหน่วยงานพัฒนาที่ดิน

การให้บริการดังกล่าวนี้จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข และต้องเสียค่าใช้จ่าย ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ปัจจุบันได้มีการออกกฎกระทรวง ตามมาตรานี้ รวม ๓ ฉบับ ดังนี้

๑. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่ายใน การวิเคราะห์ ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๕ (ภาคผนวก ๗)

๒. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่ายใน การบริการแผนที่ หรือข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๕ (ภาคผนวก ๘)

๓. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่ายใน การปรับปรุงดิน หรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๕ (ภาคผนวก ๙)

มาตรา ๒๑ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ หรือขัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือ ปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย

ในมาตรานี้ได้บัญญัติถึงการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่ได้กำหนดไว้ในการ ประกาศบริเวณการใช้ที่ดินตามมาตรา ๑๒ การประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ ตาม มาตรา ๑๓ และการประกาศควบคุมการใช้ที่ดิน ตามมาตรา ๑๔ หรือการขัดขวางการ ปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสำรวจความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ ความเหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ที่ดินและเขตการสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตาม มาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๒ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย หรือถอดถอน เครื่องหมายสำรวจซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้ตามมาตรา ๑๘ โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก พนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย

ในมาตรานี้มีวัตถุประสงค์จะคุ้มครองเครื่องหมายที่ใช้ในการสำรวจความ อุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติความเหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ที่ดิน และเขตสำรวจ การอนุรักษ์ดินและน้ำ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะต้องมีการปักหลักเขตไว้ในเขตสำรวจ หรือเครื่องหมายอย่างอื่น การทำให้เสียหาย ทำลายดัดแปลง เคลื่อนย้าย หรือถอดถอน เครื่องหมายสำรวจโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๓ บรรดาฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ ให้คงมีผลใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

คำอธิบาย

ในมาตรานี้ได้บัญญัติขึ้นเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน จึงให้ฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ มีผลบังคับใช้บังคับต่อไป เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราช บัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการพัฒนาที่ดินตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับปฏิบัติหน้าที่ ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

คำอธิบาย

ในมาตรานี้กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาที่ดินคณะเดิมที่ได้รับแต่งตั้งตาม พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งดำรงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้ บังคับคือก่อนวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาที่ดินคณะใหม่ ทั้งนี้คณะกรรมการพัฒนาที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ใช้บังคับ

มาตรา ๒๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงและ ประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

คำอธิบาย

มาตรานี้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รักษาการ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งนี้ให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ปัจจุบันได้มีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ดินตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๕๓ (ภาคผนวก ๕)

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก

(ภาคผนวก ๑)

ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับ
คำขอในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย

พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับมติคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ซึ่งออกระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดินว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ดิน” หมายความว่า ดิน ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ **เนื้อดินด้วย**

“การวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน” หมายความว่า การนำวิชาการวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ มาเป็นหลักในการปฏิบัติและดำเนินการตามขั้นตอนกรรมวิธีและเทคนิคต่างๆ ร่วมกับการใช้เครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์นานาชนิด เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการตรวจวิเคราะห์ที่ปรากฏเป็นตัวเลขและรายละเอียดข้อมูลของดินที่สามารถจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้ในส่วนของงาน สาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานด้านเกษตรกรรม วิศวกรรม และอุตสาหกรรม

“พืช” หมายความว่า พรรณพืชทุกชนิด ส่วนหนึ่งส่วนใดของพืช เช่น หม้อ กิ่ง ใบ ราก หัว ดอก ผล เมล็ด ไม่ว่าจะยังใช้ทำพันธุ์ได้หรือตายแล้ว

“การวิเคราะห์พืช” หมายความว่า การวิเคราะห์ส่วนหนึ่งส่วนใดของพืช เพื่อให้ได้ทราบถึงความสัมพันธ์กับดิน

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“สิ่งปรับปรุงดิน” หมายความว่า วัสดุใด ๆ ที่ใส่ลงไปในดิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงสมบัติดินให้มีความเหมาะสมในการเพาะปลูกพืช เช่น ปูน อิปซั่ม ผงกำมะถัน ซีเมนต์ ปูนคอก เศษซากพืช หรือวัสดุสังเคราะห์ปรับปรุงสภาพดิน แม้ไม่ได้ใช้เพื่อแทนปุ๋ย หรือเป็นปุ๋ย ถึงแม้ว่า บางชนิดจะมีธาตุอาหารพืชก็ตาม

ข้อ ๔ บุคคลใดประสงค์จะให้กรมพัฒนาที่ดินทำการวิเคราะห์ตรวจผลดินตัวอย่างดิน หรือพืช หรือสิ่ง
บริบรูณดิน ให้ยื่นคำขอโดยตรงต่อสำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน หรือให้ยื่นคำขอต่อสำนักงาน
พัฒนาที่ดินเขต หรือสถาบันพัฒนาที่ดินซึ่งมีดินนั้นตั้งอยู่

ในการยื่นคำขอ ให้เป็นไปตามแบบคำขอที่กำหนดด้วยระเบียบนี้

ข้อ ๕ เมื่อได้รับคำขอแล้ว หน่วยงานที่ทำการวิเคราะห์จะต้องแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบว่าจะสามารถ
ดำเนินการได้หรือไม่ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๓ วันทำการ แต่ถ้าผู้ยื่นคำขอผ่านหน่วยงานพัฒนาที่ดินในท้องที่ซึ่งมีดินนั้น
ตั้งอยู่ของกรมพัฒนาที่ดิน กำหนดเวลาให้เพิ่มเป็น ๑๐ วันทำการ และคำขอในกรณีที่มีการส่งตัวอย่างทางไปรษณีย์
ไปรษณีย์เพื่อการวิเคราะห์ตรวจสอบ ให้เริ่มนับวันตั้งแต่วันที่หน่วยงานที่ทำการวิเคราะห์ที่ได้รับตัวอย่างและรับเรื่อง
ลงทะเบียน

ข้อ ๖ ขึ้นตอน และระยะเวลาการปฏิบัติงานการวิเคราะห์ตรวจผลดินตัวอย่างดิน หรือพืช หรือสิ่ง
บริบรูณดินตามคำร้องขอ ให้เป็นไปตามขึ้นตอนท้ายระเบียบนี้ และดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในกำหนดเวลา ๔๕ วัน
ทำการ นับแต่วันที่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ เว้นแต่ การวิเคราะห์ตรวจผลดินตัวอย่างดินด้านแร่ และจุดสังเกตดิน ตามคำ
ร้องขอ กำหนดให้แล้วเสร็จ ภายใน ๘๕ วันทำการ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขออยู่ในชายฝั่งต้องเสียค่าใช้จ่าย เพื่อการวิเคราะห์
ตรวจผลดินตัวอย่างดิน ให้เริ่มนับวันตั้งแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอได้ชำระเงินค่าใช้จ่ายแล้ว เป็นต้นไป

ข้อ ๗ ในการดำเนินการตามคำขอ ถ้าปรากฏว่า การวิเคราะห์ตรวจผลดินตัวอย่างดิน หรือพืช หรือสิ่ง
บริบรูณดินไม่สามารถกระทำให้แล้วเสร็จจะสมบูรณ์จะโดยเหตุขัดข้องประการใด หน่วยงานที่รับผิดชอบการ
วิเคราะห์จะต้องแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที

ข้อ ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้รักษาการ ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๓

เลขาฯ ชูกชัย โพธิ์สุ

(นายชูกชัย โพธิ์สุ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ภาคผนวก ๒)

ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอ
ในการบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย
พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับ
มติคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงออกระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอในการบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
เกี่ยวกับคำขอในการบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“แผนที่” ได้แก่ แผนที่ภูมิประเทศ แผนที่ภาพถ่ายออร์โธ ภาพถ่ายดาวเทียม แผนที่ลายเส้น แผนที่ภาพถ่าย
ผสมลายเส้น และแผนที่เฉพาะเรื่อง ทั้งที่พิมพ์ลงบนวัสดุใด ๆ และที่บันทึกในรูปแบบซึ่งคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์
อิเล็กทรอนิกส์ใดๆ รับรู้ได้

“ข้อมูลทางแผนที่” ได้แก่ ภาพถ่ายหรือรูปถ่ายทางอากาศ ข้อมูลหมวดหลักฐานทางแผนที่
คำที่กีดจุดควบคุมรูปถ่ายทางอากาศ แบบจำลองระดับสูงเชิงเลข เส้นขึ้นความสูงและข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ ทั้งที่
พิมพ์ลงบนวัสดุใด ๆ และที่บันทึกในรูปแบบซึ่งคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ใดๆ รับรู้ได้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม สำนักราชเลขาธิการ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมี
ฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา
และได้มีคณะกรรมการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ

“อธิบดี” หมายถึง อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

“เอกชน” หมายถึง บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลตามกฎหมายไทย ที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย
และมีเชื้อชาติต่างประเศ

ข้อ ๔ แผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ ที่กรมพัฒนาที่ดินผลิต หรือจัดทำหรือให้บริการ มีหลักเกณฑ์ในการ
ให้บริการ ดังนี้

(๑) ให้บริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่แก่หน่วยงานของรัฐ ยกเว้นแผนที่และข้อมูลทางแผนที่บริเวณที่
กรมแผนที่ทหาร ได้ระบุว่ามีผลกระทบต่อความมั่นคงหรือเสียหายต่อผลประโยชน์ของชาติจะพิจารณาคัดถอน
หรือปิดบังอำพราง ข้อมูลที่เป็นพื้นที่สงวนและเป็นความลับของทหารราชการทหารไว้ ซึ่งหากหน่วยงานของรัฐใด
มีความประสงค์จะขอรับบริการข้อมูลบริเวณดังกล่าว จะต้องนำหลักฐานการได้รับอนุมัติการขอรับบริการแผนที่และข้อมูล
ทางแผนที่บริเวณดังกล่าวจากหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศก่อนแล้ว จึงจะพิจารณาให้บริการตามความจำเป็น

(๖) ให้บริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่แก่เอกชน ยกเว้นแผนที่และข้อมูลทางแผนที่บริเวณที่กรมแผนที่ทหาร ได้ระบุว่ามิใช่ผลกระทบต่อความมั่นคงหรือเสียหายต่อผลประโยชน์ของชาติโดยจะพิจารณาตัดสินคดีหรือปิดบังข่าวสาร ข้อมูลที่เป็นพื้นที่อันตรายและเป็นความลับของพระราชกฤษฎีกาการทหารดังกล่าวออกไม่ว่าการมีใดๆ ทั้งสิ้น

(๑) แผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ ในข้อ ๔ (๑) และ (๖) รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอื่น กรมพัฒนาที่ดินจะพิจารณาให้บริการตามความจำเป็นของโครงการ

ข้อ ๕ การขอรับบริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ ให้หน่วยงานของรัฐ เอกชนที่ขอรับบริการทำหนังสือแจ้งความประสงค์ หรือความต้องการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ยื่นต่ออธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ และขอแผนที่ที่ใดโครงการ หรือหลักฐานเอกสารสิทธิการครอบครอง เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติหนังสือขอรับบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ให้ก่อนมาโดยบุคคลต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้มีอำนาจลงนามในหนังสือ

(๒) เอกชน

(ก) บริษัท ทำหุ้นส่วนจำกัด ได้แก่ กรรมการผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ

(ข) บุคคลธรรมดาต้องลงนามด้วยตนเอง

ข้อ ๖ ให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินหรือผู้ถืออธิบดีมอบหมายเป็นอธิบดีเกษียณอายุ มีอำนาจอนุมัติให้บริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่

ข้อ ๗ การขอรับบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ ให้ผู้ขอรับบริการปฏิบัติดังนี้

(๑) กรณีผู้ขอรับบริการเป็นหน่วยงานของรัฐให้ทำหนังสือการขอรับบริการยื่นต่อกรมพัฒนาที่ดินหรือสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต หรือสถานีพัฒนาที่ดินท้องที่ ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่และเมื่อได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจตามข้อ ๖ แล้ว ให้มีการชำระค่าบริการด้วยเงินสด เช็ค หรือ แคนเชียร์เช็ค ๗ ฝ่ายการเงิน กองคลัง กรมพัฒนาที่ดิน หรือโอนเงินเข้าบัญชีกรมพัฒนาที่ดิน และนำหลักฐานการชำระเงิน บันทึกที่ถือคอกงและแบบขอรับบริการมายื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเพื่อรับแผนที่ หรือข้อมูลทางแผนที่ที่ขอรับบริการ กรณีที่ไม่สามารถมาติดต่อขอรับแผนที่ หรือข้อมูลทางแผนที่ได้ด้วยตนเอง ให้ทำหนังสือมอบอำนาจบุคคลอื่นมารับแทนได้

(๒) กรณีผู้ขอรับบริการเป็นเอกชน ให้ทำหนังสือการขอรับบริการมายังกรมพัฒนาที่ดินหรือสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต หรือสถานีพัฒนาที่ดินท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่และเมื่อได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจตามข้อ ๖ แล้ว ให้มีการชำระค่าบริการด้วยเงินสด เช็ค หรือ แคนเชียร์เช็ค ๗ ฝ่ายการเงิน กองคลัง กรมพัฒนาที่ดิน หรือโอนเงินเข้าบัญชีกรมพัฒนาที่ดิน และนำหลักฐานการชำระเงิน บันทึกที่ถือคอกงและแบบขอรับบริการมายื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเพื่อรับแผนที่ หรือข้อมูลทางแผนที่ที่ขอรับบริการ กรณีที่ไม่สามารถมาติดต่อขอรับแผนที่ หรือข้อมูลทางแผนที่ได้ด้วยตนเอง ให้ทำหนังสือมอบอำนาจบุคคลอื่นมารับแทนได้

การยื่นคำขอ ให้เป็นไปตามแบบคำขอที่กำหนดท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๘ หน่วยงานผู้ให้บริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ มีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อรักษาความปลอดภัยและตีความข้อมูลการให้บริการได้ภายหลัง และให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) กรณีการให้บริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ในรูปแบบเอกสาร ให้ประทับหมายเลข ๗ บริเวณส่วนล่างด้านหน้าและบริเวณส่วนกลางด้านหลังของแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ทุกฉบับ และให้ประทับข้อความว่า "แผนที่เป็นเอกสารปกปิดของพระราชกฤษฎีกา ผู้ใช้คือกระทรวงรักษาความปลอดภัยของประเทศ" เป็นข้อความระวางไว้ ณ ตอนบนด้านหลังของแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ทุกฉบับ ณ ตำแหน่งที่เฉพาะตนและเห็นได้ชัดพอ

(๒) กรณีการให้บริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่เชิงเลข ต้องเพิ่มลายน้ำเข้าในแผนที่และข้อมูลทางแผนที่เชิงเลข

(๓) รายงานสถิติการให้บริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ให้อธิบดีทราบเป็นประจำทุกเดือน โดยระบุชื่อบุคคล / หน่วยงานผู้ให้บริการ เหตุผลการนำไปใช้งาน จำนวนของจำนวนเงินและอื่นๆ ตามความจำเป็น

ข้อ ๔. การรับชำระเงิน การเบิกเงิน การจ่ายเงินและการนำส่งเงิน

(๑) การรับชำระเงินค่าบริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ ให้ฝ่ายการเงิน กองคลัง กรมพัฒนาที่ดิน ออกหลักฐานการรับชำระเงินดังกล่าวให้แก่ผู้ชำระเงิน

(๒) การเบิกเงิน การจ่ายเงิน และการนำเงินส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ให้กองคลัง กรมพัฒนาที่ดิน ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(ลงนาม) สุขชัย โพธิ์สุ

(นายสุขชัย โพธิ์สุ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการพัฒนาที่ดิน

(ภาคผนวก ๓)

ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอให้ปรับปรุงดิน หรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำ
เป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบกับมติคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงออกระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดินว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอให้ปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

"การปรับปรุงดินหรือที่ดิน" หมายความว่า การกระทำใด ๆ ต่อดินหรือที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของดินและที่ดินและหมายความรวมถึงการปรับปรุงดินหรือที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ต่อธรรมชาติหรือขาดความอุดมสมบูรณ์ เพราะการใช้ประโยชน์อื่น เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น

"การอนุรักษ์ดินและน้ำ" หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดินไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมสูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดินและการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาอุลธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในทางเกษตรกรรม

"การชะล้างพังทลายของดิน" หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือ โดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

"มาตรการวิธีกล" หมายความว่า วิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการก่อสร้างโครงสร้างทางวิศวกรรมโดยวิธีการไหลวนตามแนวระดับ คันดินกั้นน้ำ ขึ้นบันไดดิน คูรับน้ำขอบเขา ป้อมน้ำในไร่นาหรืออื่นๆ

"มาตรการวิธีพืช" หมายความว่า วิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีการทางพืช โดยการปลูกพืชหรือใช้ส่วนใดๆ ของพืช ทำให้เป็นแนวหรือเป็นแนว หรือปกคลุมผิวดินหรืออื่นๆ

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

ข้อ ๔ เอกชนภายใต้ประสงค์ใดที่กรมพัฒนาที่ดินปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรืออนุรักษ์ดินและน้ำ สำหรับที่ดินที่ตนมีหรือถือครองสิทธิในที่ดินหรือที่ดินที่ตนได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ได้โดยชอบด้วยกฎหมายเป็นการเฉพาะราย ให้ยื่นคำขอให้ดำเนินการ ณ กรมพัฒนาที่ดิน หรือ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตหรือสถานีพัฒนาที่ดินในท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ ในการยื่นคำขอ ให้ยื่นไปตามแบบคำขอที่กำหนดท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๕ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับคำขอตามข้อ ๔ ให้หน่วยงานที่ได้รับคำขอเสนอความเห็นที่
ที่ดินแปลงดังกล่าวควรจะดำเนินการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรืออนุรักษ์ดินและน้ำประเภทใด พร้อมคำขอดังกล่าวไปยัง
อธิบดีเพื่อพิจารณาสั่งการ

ข้อ ๖ ในกรณีที่ดินมีคำสั่งตามคำขอ ผู้ขอจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงดิน หรือที่ดิน หรือ
การอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อ ๗ การยื่นคำขอให้กรมพัฒนาที่ดินปรับปรุงดินหรือที่ดินหรือการอนุรักษ์ดินและน้ำ
เป็นการเฉพาะราย ให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการลงทะเบียนรับหนังสือคความระเบียบของทางราชการและ
ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ แล้วพิจารณาว่าที่ดินแปลงดังกล่าวควรจะดำเนินการประเภทใด จึงเสนอความเห็นพร้อมคำขอ
ไปยังอธิบดีภายใน ๓๐ วันทำการนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในกรณี ปรากฏว่าคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไข
ให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไข ภายใน ๗ วันทำการนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ข้อ ๘ การดำเนินการปรับปรุงดินหรือที่ดินเฉพาะราย ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เมื่ออธิบดีได้รับเรื่องตามข้อ ๗ แล้ว ให้พิจารณาส่งเรื่องให้สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
หรือสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตที่รับผิดชอบ หรือกองช่างแล้วแต่กรณีภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันรับเรื่อง

(๒) ให้หน่วยงานที่อธิบดีสั่งพิจารณาตามข้อ ๑ คำนวณค่าใช้จ่ายในการสำรวจภูมิประเทศและการเก็บ
ตัวอย่างดิน เพื่อวิเคราะห์ดินเบื้องต้นตามอัตราที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติ
พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ เสนอความเห็นไปยังอธิบดี ภายใน ๓๐ วันทำการนับตั้งแต่วันรับเรื่องจากอธิบดี

(๓) ให้อธิบดีพิจารณาสั่งการว่าจะอนุมัติตามคำขอหรือไม่ แล้วมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ
ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากเจ้าหน้าที่ ตามข้อ (๒)

ในกรณีมีคำสั่งอนุมัติตามคำขอตามวรรคแรก ให้แจ้งค่าใช้จ่ายให้ผู้ยื่นคำขอทราบด้วย และให้ผู้ยื่น
คำขอชำระเงิน ภายใน ๑๕ วันทำการนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ข้อ ๙ เมื่อผู้ยื่นคำขอชำระค่าใช้จ่ายแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

(๑) เก็บตัวอย่างดินแล้วส่งตัวอย่างดินให้หน่วยงานวิเคราะห์ดินภายใน ๕ วันทำการนับแต่วันที่ได้รับ
ชำระค่าใช้จ่ายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบวิเคราะห์ดิน ดำเนินการวิเคราะห์ดินภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ
คณะกรรมการพัฒนาที่ดินแล้ว หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน
เป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓

(๒) ออกแบบจัดระบบการปรับปรุงดินหรือที่ดิน และพิจารณาให้คำแนะนำการจัดการดินและการปรับปรุงดิน
หรือที่ดินภายใน ๓๐ วันทำการนับแต่วันที่ได้รับผลการวิเคราะห์ดิน

(๓) ออกแบบ พิมพ์แบบ และเขียนรายงาน ภายใน ๓๐ วันทำการ

(๔) รายงานอธิบดี แล้วส่งแบบให้ผู้ยื่นคำขอภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่อธิบดีรับทราบ

ข้อ ๑๐ การดำเนินการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เมื่ออธิบดีได้รับเรื่องตามข้อ ๗ แล้ว ให้พิจารณาส่งเรื่องให้สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตที่รับผิดชอบ
หรือกองช่างที่ แล้วแต่กรณีภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันรับเรื่อง

(๖) ให้หน่วยงานที่อธิบดีสั่งจัดการตาม (๑) ตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้น และคำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดทำแผนที่ภูมิประเทศ ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่าย ในการปรับปรุงดิน หรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ เสนอพร้อมความเห็น ภายใน ๑๐ วันทำการ นับแต่วันรับเรื่องจากอธิบดี แล้วให้ส่งเรื่องไปยังกองช่าง หรือสำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน หรือสำนักบริหารพื้นที่ดินเขตที่รับผิดชอบ แล้วแต่กรณี

(๗) ให้หน่วยงานที่ได้รับเรื่อง ตาม (๖) ศึกษาแนวกำหนดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเบื้องต้น และคำนวณค่าใช้จ่ายในการออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามที่ระบุในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงดิน หรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ แล้วเสนอความเห็น ไปยังอธิบดีภายใน ๑๐ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับแผนที่ภูมิประเทศและแผนที่วิศวกรรมที่ดิน

(๘) ให้อธิบดีสั่งการว่าอนุมัติตามคำขอหรือไม่ แล้วถ้าอนุมัติให้ผู้อยื่นคำขอทราบภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากเจ้าหน้าที ตามข้อ (๓)

ในกรณีมีคำสั่งอนุมัติตามคำขอตามวรรคแรก ให้แจ้งค่าใช้จ่ายให้ผู้อยื่นคำขอทราบและชำระเงิน ภายใน ๑๕ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ข้อ ๑๑ เมื่อผู้อยื่นคำขอชำระค่าใช้จ่ายแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบประเภทและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่วางแผนและออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำภายใน ๑๕ วันทำการ นับแต่วันที่ผู้อยื่นคำขอได้ชำระค่าใช้จ่ายแล้ว

(๒) สำรวจดินหรือที่ดินที่วางแผนและออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ อย่างละเอียด ภายใน ๑๕ วันทำการ

(๓) ออกแบบและเขียนแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ภายใน ๑๕ วันทำการ

(๔) กำหนดมาตรฐานงานและประเมินราคางาน ภายใน ๑๐ วันทำการ

(๕) เสนอแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อลงนามอนุมัติแบบภายใน ๕ วันทำการ

(๖) พิมพ์แบบอนุรักษ์ดินและน้ำภายใน ๓ วันทำการ

(๗) รายงานอธิบดีทราบ แล้วส่งแบบให้ผู้อยื่นคำขอภายใน ๕ วันทำการ

ข้อ ๑๒ ระยะเวลาที่กำหนดในระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก ๑๐๐ ไร่

ข้อ ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้รักษาการ ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(ลงนาม) สุขชัย โพธิ์สุ

(นายสุขชัย โพธิ์สุ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการพัฒนาที่ดิน

(ภาคผนวก ๔)

ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
ว่าด้วยวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๓

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๓ ที่ประชุมได้มีมติให้คณะกรรมการพัฒนาที่ดินออกระเบียบวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๘) และ มาตรา ๑๑ คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน จึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดินว่าด้วยวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาการยื่นขอการจำแนกประเภทที่ดิน
- (๒) พิจารณาการยื่นขอการประกาศกำหนดเขตสำรวจที่ดิน การประกาศเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ และประกาศเขตสำรวจเพื่อกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน
- (๓) พิจารณาการยื่นขอการวางแผนการใช้ที่ดิน การพัฒนาที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน และการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (๔) พิจารณาการยื่นขอการประกาศเขตสำรวจควบคุมการใช้ที่ดินที่มีการใช้ หรือทำไว้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีหรือวัตถุอันตรายทำให้ที่ดินเกิดความเสี่ยงต่อการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และการประกาศเขตควบคุมการใช้ที่ดิน
- (๕) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะทำงานได้ตามความจำเป็น
- (๖) รายงานผลการพิจารณาการยื่นขอต่อคณะกรรมการให้ทราบเห็นชอบ
- (๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๔ ในกาพิจารณาจำแนกประเภทที่ดินตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดตามข้อ ๓ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจำแนกประเภทที่ดิน ตามมาตรา ๕ (๑) การประกาศกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การประกาศกำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ การประกาศควบคุมการใช้ที่ดิน ตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ เพื่อกำหนดมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ นั้น ให้คณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะเรื่องขึ้นประกอบด้วยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ รวบรวม

ข้อมูล ตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วจัดทำรายงานผลการดำเนินการเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดเพื่อประกอบการพิจารณา

ข้อ ๕ เมื่อคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดได้รับรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากคณะทำงานเฉพาะเรื่องแล้วให้ดำเนินการจัดประชุมเพื่อพิจารณา ภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ผลเป็นประการใดให้รายงานต่อคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน

ข้อ ๖ ในการประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดโดยอนุโลม

ข้อ ๗ ให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินรักษาการตราบเป็นปี

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(ลงนาม) สุภชัย โพธิ์สุ

(นายสุภชัย โพธิ์สุ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน

(ภาคผนวก ๕)

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑

พ.ศ. ๒๕๕๓

ด้วยพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน

ฉะนั้น ย้ายอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงแต่งตั้งให้ ผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน

- ๑. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๒. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๓. ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๔. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน
- ๕. ผู้ว่าราชการจังหวัด
- ๖. รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน
- ๗. รองผู้ว่าราชการจังหวัด
- ๘. ปลัดจังหวัด
- ๙. ผู้บริหารท้องถิ่น
- ๑๐. นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง
- ๑๑. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
- ๑๒. ผู้อำนวยการสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน
- ๑๓. ผู้อำนวยการสำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน
- ๑๔. ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑ - ๑๒
- ๑๕. ผู้อำนวยการกองแผนที่
- ๑๖. ผู้อำนวยการกองช่าง
- ๑๗. หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดิน

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(ลงนาม) ศุภชัย โปธีสุข

(นายศุภชัย โปธีสุข)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการพัฒนาที่ดิน

(ภาคผนวก ๒)

กฎกระทรวง

กำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติประการว่าด้วยการจัดตั้งและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๕๖ ประกอบกับมาตรา ๓๗ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญ

แต่ราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบท้ายกฎกระทรวงนี้
- ข้อ ๒ ให้อธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่
- ข้อ ๓ รูปถ่ายที่จะติดบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ใช้รูปถ่ายที่ถ่ายไม่เกินหกเดือนก่อนวันยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ขนาด ๒.๕ x ๓.๐ เซนติเมตร ครึ่งตัวหน้าตรง ไม่สวมหมวกและแว่นตาสีเข้ม

ข้อ ๔ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในบัตรแต่ต้องไม่เกินหกปี นับแต่วันออกบัตร

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ลงนาม) นายพงศ์ศักดิ์ เจริญประเสริฐ

(นายพงศ์ศักดิ์ เจริญประเสริฐ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

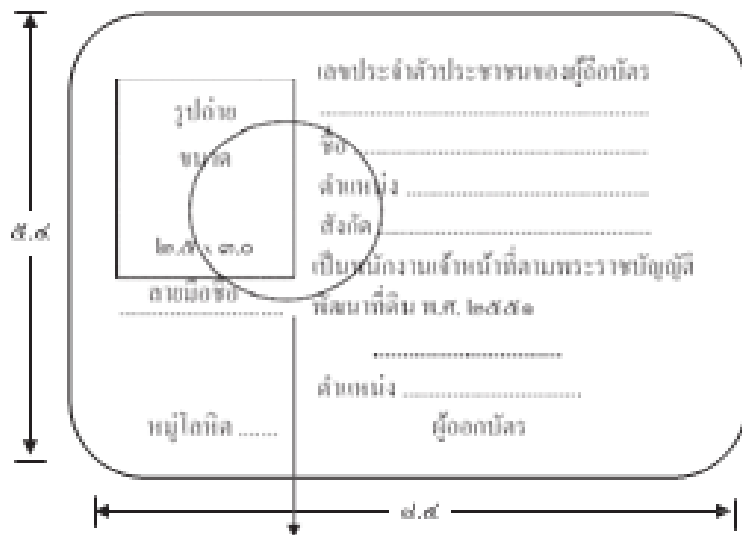
ปฏิบัติราชการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่
ท้ายกฎกระทรวงกำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ....

(ด้านหน้า)

(ด้านหลัง)

ตรวจกรมพัฒนาที่ดิน

หมายเหตุ ให้ประทับตรากรมพัฒนาที่ดินด้วยหมึกสีแดงหรือประทับเป็นรอยคุนคุนที่ใช้แตกต่างด้านขวาของรูป

(ภาคผนวก ๗)

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่าย
ในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย
พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๐ วรรคสอง และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๖๗ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงมีมติว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“การวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน” หมายความว่า การนำวิชาการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติงาน ร่วมกับการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานการตรวจวิเคราะห์ที่ปรากฏเป็นตัวเลขและรายละเอียดข้อมูลของดิน ที่สามารถจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

“เกษตรกร” หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

ข้อ ๒ ผู้ใดประสงค์จะให้กรมพัฒนาที่ดินวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย ให้ยื่นคำขอตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด ณ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตหรือสถานีพัฒนาที่ดินห้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอตามที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งตัวอย่างดินที่จะให้ทำการวิเคราะห์ตรวจสอบด้วย

ข้อ ๓ เมื่อได้รับคำขอแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอ เอกสารและหลักฐาน รวมทั้งตัวอย่างดินว่ามีความถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ ในกรณีที่ไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือจัดส่งเอกสารหรือหลักฐานหรือตัวอย่างดินให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือไม่จัดส่งเอกสารและหลักฐาน หรือตัวอย่างดินให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอทิ้งคำขอ และให้จำหน่ายเรื่องออกจากสถาบัน

ในกรณีที่คำขอ เอกสารและหลักฐาน รวมทั้งตัวอย่างดินมีความถูกต้องครบถ้วนแล้วให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นคำขอที่ยื่น ณ กรมพัฒนาที่ดิน ให้เจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบ ภายในสามวันทำการ ว่าจะสามารถดำเนินการตามคำขอได้หรือไม่ เว้นแต่เป็นคำขอที่มีการส่งตัวอย่างดิน ทางไปรษณีย์ ให้แจ้งเป็นหนังสือภายในสิบวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับตัวอย่างดินและรับเรื่องลงทะเบียน

(๒) กรณีเป็นคำขอที่ยื่น ณ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตหรือสถานีพัฒนาที่ดินห้องที่ซึ่งที่ดินนั้น ตั้งอยู่ ให้เจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในสิบวันทำการ ว่าจะสามารถดำเนินการตามคำขอ ได้หรือไม่

ข้อ ๔ ให้ดำเนินการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินให้แก่มัคทายกภายในสัปดาห์ทำการ นับแต่วันที่ได้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบตามข้อ ๓ วรรคสาม และผู้ยื่นคำขอได้ชำระค่าใช้จ่าย ถ้าหากมี ความฉ้อฉลแล้ว เว้นแต่เป็นกรณีวิเคราะห์ ตรวจสอบตัวอย่างดินค้างคาว และด้านสูงพื้นดิน ให้ดำเนินการให้แก่มัคทายกในกรณีที่มีข้อสงสัยกับวันทำการ

ข้อ ๕ ในระหว่างดำเนินการดำเนินการตามข้อ ๔ ถ้าปรากฏว่าการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน ไม่สามารถกระทำให้แก่มัคทายกได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้แจ้งเป็นหนังสือระบุเหตุผลให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

ข้อ ๖ เมื่อการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเสร็จสิ้น ให้แจ้งผลการวิเคราะห์ตรวจสอบ ตัวอย่างดิน เป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบ ดังนี้

(๑) กรณีเป็นคำขอตามข้อ ๓ วรรคสาม (๑) ให้แจ้งภายในสัปดาห์ทำการ นับแต่วันที่มีการวิเคราะห์ ตรวจสอบเสร็จสิ้น

(๒) กรณีเป็นคำขอตามข้อ ๓ วรรคสาม (๒) ให้แจ้งภายในสัปดาห์ทำการ นับแต่วันที่มีการวิเคราะห์ ตรวจสอบเสร็จสิ้น

ข้อ ๗ อัตราค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน ให้เป็นไปตามบัญชี ๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๘ ในกรณีที่เกิดกรณีการยื่นคำขอวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินตามรายการในบัญชี ๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ข้อ ๙ ในกรณีส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐยื่นคำขอวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน เก็บ ประโยชน์แก่ทางราชการ ให้เสียค่าใช้จ่ายในอัตราร้อยละห้าสิบ ของอัตราค่าใช้จ่ายตามบัญชี ๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้

การยื่นคำขอความวรรคหนึ่ง หากเป็นไปเพื่อนำผลการวิเคราะห์ตรวจสอบไปใช้ประโยชน์ ในโครงการพิเศษตามนโยบายของรัฐบาล หรือในโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริหรือมีการจัดซื้อ สานเสริมหรือ วัสดุวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินให้แก่กรมพัฒนาที่ดิน ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ลงนาม) นายพรศักดิ์ เจริญประเสริฐ

(นายพรศักดิ์ เจริญประเสริฐ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บัญชี ๑ อัตราค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย

ลำดับที่	รายการ	อัตรา
	ก. อัตราค่าวิเคราะห์ตรวจสอบดิน	
๑	ความชื้นในดิน (moisture content)	๕๐ บาท
๒	ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (soil pH) แบ่งเป็น	
	๒.๑ water suspension (ดิน : น้ำ, pH _{H₂O})	๕๐ บาท
	๒.๒ KCl solution suspension (ดิน : KCl, pH _{KCl})	๑๐๐ บาท
	๒.๓ CaCl ₂ solution suspension (ดิน : CaCl ₂ , pH _{CaCl₂})	๑๐๐ บาท
๓	ความต้องการปูนเพื่อแก้ความเป็นกรด (lime requirement : LR)	๑๐๐ บาท
๔	การนำไฟฟ้าของดิน (electrical conductivity)	
	๔.๑ การนำไฟฟ้าของดิน (EC) อัตราส่วน ๑ : ๕ (1 : 5 soluble extract)	๑๐๐ บาท
	๔.๒ การนำไฟฟ้าของดินอิ่มตัวด้วยน้ำ, ECe (suspension saturated paste)	๒๐๐ บาท
๕	เปอร์เซ็นต์ความชื้นเมื่อดินอิ่มตัวด้วยน้ำ (saturation percentage : % SP)	๑๐๐ บาท
๖	ความต้องการยิปซัม (gypsum requirement : GR)	๓๐๐ บาท
๗	ปริมาณสารละลายเกลือในดิน (soluble salts) โดยมีค่าวิเคราะห์แต่ละธาตุ ดังนี้	
	๗.๑ K ⁺ , Na ⁺ , Ca ²⁺ , Mg ²⁺ ธาตุละลาย	๓๐๐ บาท
	๗.๒ Chloride, Carbonate, Bicarbonate รายการละ	๓๐๐ บาท
	๗.๓ ซัลเฟตที่ละลายน้ำ (soluble SO ₄ ²⁻)	๓๐๐ บาท
๘	อินทรียวัตถุในดิน (organic matter : OM)	๓๐๐ บาท
๙	แคตไอออนที่แลกเปลี่ยนได้ในดิน (exchangeable cations) โดยมีค่าวิเคราะห์แต่ละธาตุ ดังนี้	
	K ⁺ , Na ⁺ , Ca ²⁺ , Mg ²⁺ ธาตุละลาย	๓๐๐ บาท
๑๐	ความเป็นกรดที่สกัดได้ในดิน (extractable acidity : EA)	๓๐๐ บาท
๑๑	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออนในดิน (cation exchange capacity : CEC)	๕๐๐ บาท
๑๒	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในดิน (available phosphorus)	๓๐๐ บาท
๑๓	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในดิน (available potassium)	๓๐๐ บาท
๑๔	โซเดียมที่สกัดได้ในดิน (extractable sodium)	๓๐๐ บาท
๑๕	แคลเซียมที่สกัดได้ในดิน (extractable calcium)	๓๐๐ บาท
๑๖	แมกนีเซียมที่สกัดได้ในดิน (extractable magnesium)	๓๐๐ บาท
๑๗	ซัลเฟอร์ที่สกัดได้ในดิน (extractable sulphur)	๓๐๐ บาท
๑๘	ทองแดงที่สกัดได้ในดิน (extractable copper)	๓๐๐ บาท
๑๙	แมงกานีสที่สกัดได้ในดิน (extractable manganese)	๓๐๐ บาท
๒๐	สังกะสีที่สกัดได้ในดิน (extractable zinc)	๓๐๐ บาท

ลำดับที่	รายการ
๒๑	เหล็กที่สกัดได้ในดิน (extractable iron)
๒๒	อะลูมิเนียมที่สกัดได้ในดิน (extractable aluminum)
๒๓	แอคทีฟไอรอน (active iron)
๒๔	เหล็กออกไซด์อิสระ (free iron oxide)
๒๕	ปริมาณทั้งหมดของธาตุต่าง ๆ เจริญปริมาณ (total element) โดยใช้รังสีเอกซ์ (x-ray fluorescence spectrophotometer) ๑๔ ธาตุ คือ Al, Ca, Cu, Fe, K, Mg, Mn, Na, P, S, Si, Ti, Zn และ Cl
	๒๕.๑ ธาตุแรก
	๒๕.๒ ธาตุต่อไป ธาตุละ
๒๖	ปริมาณไพไรต์ (pyrite)
๒๗	เนื้อดิน แยกอนุภาคทราย (sand) อนุภาคทรายแป้ง (silt) และอนุภาคดินเหนียว (clay)
๒๘	แยกอนุภาคขนาดทราย (sand fraction) เป็นอนุภาคทรายหยาบมาก (very coarse sand) อนุภาคทรายหยาบ (coarse sand) อนุภาคทรายปานกลาง (medium sand) อนุภาคทรายละเอียด (fine sand) อนุภาคทรายละเอียดมาก (very fine sand)
๒๙	ความหนาแน่นอนุภาค (particle density)
๓๐	ความหนาแน่นรวม (bulk density)
๓๑	สัมประสิทธิ์การนำน้ำของดิน (hydraulic conductivity)
๓๒	เสถียรภาพของเม็ดดิน (aggregate stability)
๓๓	ความชื้นที่แรงดึงน้ำ (water retention) ที่ระดับความดัน ๑๒, ๑๕ บรรยากาศ (atmosphere) (ถ้าต้องการวิเคราะห์ความชื้นที่ระดับความดันอื่นคิดเพิ่มอีก ระดับละ ๑๐๐ บาท)
๓๔	ชนิดและปริมาณแร่ดินเหนียวในดิน กลุ่มแร่ดินเหนียวคอลลินต์ (kaolinite group) กลุ่มแร่ดินเหนียวอิลไลต์ (illite group) กลุ่มแร่ดินเหนียวมอนต์มอริลโลไนต์ (montmorillonite group) คลอไรต์ (chlorite) เวอร์มิคิวไลต์ (vermiculite) แร่ดินเหนียวสอดชั้น (interstratified clay minerals)
๓๕	ชนิดและปริมาณของแร่ธรรมชาติด้วยการใช้เทคนิคการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์ (x-ray diffraction : XRD)
๓๖	ทำแผ่นตัดบาง (thin section) ของดินทราย ตรวจสอบพร้อมให้รายงาน
๓๗	ทำแผ่นตัดบาง (thin section) ของดินเหนียว ตรวจสอบพร้อมให้รายงาน
๓๘	ทำแผ่นตัดบาง (thin section) ของหินผุ และวัตถุต้นกำเนิดดินพวก residual soil ตรวจสอบพร้อมให้รายงาน
๓๙	ทำแผ่นตัดบาง (thin section) ของหิน ตรวจสอบพร้อมให้รายงาน
๔๐	ชนิดและเปอร์เซ็นต์ของแร่ในดิน โดยใช้กล้องจุลทรรศน์
๔๑	โลหะหนักเพื่อประเมินความมั่นคง ความปลอดภัยด้านอาหาร และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เกษตรกรรม

ลำดับที่	รายการ	อัตรา
	๔๑.๑ As, Hg ในดิน ธาตุละ	๖๐๐ บาท
	๔๑.๒ Cd, Cr, Cu, Pb, Zn ในดิน ธาตุละ	๔๐๐ บาท
	ข. อัตราค่าวิเคราะห์ตรวจสอบพืช	
๑	ธาตุอาหารในพืช	
	๑.๑ ไนโตรเจนทั้งหมด (total nitrogen) ในพืช	๕๐๐ บาท
	๑.๒ ฟอสฟอรัสทั้งหมด (total phosphorus) ในพืช	๓๐๐ บาท
	๑.๓ โพแทสเซียมทั้งหมด (total potassium) ในพืช	๓๐๐ บาท
	๑.๔ แคลเซียมทั้งหมด (total calcium) ในพืช	๓๐๐ บาท
	๑.๕ แมกนีเซียมทั้งหมด (total magnesium) ในพืช	๓๐๐ บาท
	๑.๖ โซเดียมทั้งหมด (total sodium) ในพืช	๓๐๐ บาท
	๑.๗ ซัลเฟอร์ทั้งหมด (total sulphur) ในพืช	๓๐๐ บาท
	๑.๘ เหล็กทั้งหมด (total iron) ในพืช	๓๐๐ บาท
	๑.๙ แมงกานีสทั้งหมด (total manganese) ในพืช	๓๐๐ บาท
	๑.๑๐ สังกะสีทั้งหมด (total zinc) ในพืช	๓๐๐ บาท
	๑.๑๑ ทองแดงทั้งหมด (total copper) ในพืช	๓๐๐ บาท
๒	โลหะหนักเพื่อประเมินความมั่นคง ความปลอดภัยด้านอาหาร และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เกษตรกรรม	
	๒.๑ As, Hg ในพืช ธาตุละ	๖๐๐ บาท
	๒.๒ Cd, Cr, Pb ในพืช ธาตุละ	๔๐๐ บาท
๓	อินทรีย์คาร์บอน (organic carbon) ในพืช	๓๐๐ บาท
	ค. อัตราค่าวิเคราะห์ตรวจสอบน้ำเพื่อการเกษตร	
๑	ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ของน้ำ	๕๐ บาท
๒	ค่าการนำไฟฟ้า (electrical conductivity) ของน้ำ	๑๐๐ บาท
๓	ปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ (total dissolved solid : TDS) หรือ ปริมาณสารทั้งหมด (total residue : TR) ในน้ำ รายการละ	๒๐๐ บาท
๔	แคลเซียม (calcium) ในน้ำ	๔๐๐ บาท
๕	แมกนีเซียม (magnesium) ในน้ำ	๔๐๐ บาท
๖	โซเดียม (sodium) ในน้ำ	๔๐๐ บาท
๗	โพแทสเซียม (potassium) ในน้ำ	๔๐๐ บาท
๘	คาร์บอเนต (carbonate) ในน้ำ	๑๕๐ บาท
๙	ซัลเฟต (sulphate) ในน้ำ	๓๐๐ บาท
๑๐	คลอไรด์ (chloride) ในน้ำ	๒๐๐ บาท
๑๑	ฟอสเฟต (phosphate) ในน้ำ	๔๐๐ บาท

ลำดับที่	รายการ	อัตรา
๑๒	โลหะหนักในน้ำ	
	๑๒.๑ As, Hg ในน้ำ ธรรมชาติ	๖๐๐ บาท
	๑๒.๒ Cd, Cr, Cu, Pb, Zn ในน้ำ ธรรมชาติ	๔๐๐ บาท
	ง. อัตราค่าวิเคราะห์ตรวจสอบสิ่งปรับปรุงดิน	
๑	ธาตุอาหารในปุ๋ยอินทรีย์ / สิ่งปรับปรุงดิน	
	๑.๑ ไนโตรเจนทั้งหมด (total nitrogen) ในปุ๋ยอินทรีย์	๕๐๐ บาท
	๑.๒ ฟอสฟอรัสทั้งหมด (total phosphorus) ในปุ๋ยอินทรีย์	๓๐๐ บาท
	๑.๓ โพแทสเซียมทั้งหมด (total potassium) ในปุ๋ยอินทรีย์	๓๐๐ บาท
	๑.๔ แคลเซียมทั้งหมด (total calcium) ในปุ๋ยอินทรีย์	๓๐๐ บาท
	๑.๕ แมกนีเซียมทั้งหมด (total magnesium) ในปุ๋ยอินทรีย์	๓๐๐ บาท
	๑.๖ โซเดียมทั้งหมด (total sodium) ในปุ๋ยอินทรีย์	๓๐๐ บาท
	๑.๗ ซัลเฟอร์ทั้งหมด (total sulphur) ในปุ๋ยอินทรีย์	๓๐๐ บาท
	๑.๘ เหล็กทั้งหมด (total iron) ในปุ๋ยอินทรีย์	๓๐๐ บาท
	๑.๙ แมงกานีสทั้งหมด (total manganese) ในปุ๋ยอินทรีย์	๓๐๐ บาท
	๑.๑๐ สังกะสีทั้งหมด (total zinc) ในปุ๋ยอินทรีย์	๓๐๐ บาท
	๑.๑๑ ทองแดงทั้งหมด (total copper) ในปุ๋ยอินทรีย์	๓๐๐ บาท
๒	โลหะหนักเพื่อประเมินความมั่นคง ความปลอดภัยด้านอาหาร และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เกษตรกรรม	
	๒.๑ As, Hg ในสิ่งปรับปรุงดิน ธรรมชาติ	๖๐๐ บาท
	๒.๒ Cd, Cr, Pb ในสิ่งปรับปรุงดิน ธรรมชาติ	๔๐๐ บาท
๓	อินทรีย์วัตถุ (organic matter) ในปุ๋ยอินทรีย์	๓๐๐ บาท
๔	ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ของปุ๋ยอินทรีย์ หรือวัสดุปุ๋ยเพื่อการเกษตร หรือน้ำหมักชีวภาพ	๑๐๐ บาท
๕	ค่าการนำไฟฟ้า (electrical conductivity : EC) ของปุ๋ยอินทรีย์ หรือน้ำหมักชีวภาพ	๑๐๐ บาท
๖	ความชื้น (moisture) ของปุ๋ยอินทรีย์ หรือวัสดุปุ๋ยเพื่อการเกษตร	๑๐๐ บาท
๗	ขนาดอนุภาค (particle size) ของปุ๋ยอินทรีย์ หรือวัสดุปุ๋ยเพื่อการเกษตร	๒๐๐ บาท
๘	ค่าการทำให้เป็นกลางของวัสดุปุ๋ยเพื่อการเกษตร (calcium carbonate equivalent : CCE)	๒๐๐ บาท
๙	ปริมาณหินกรวด (gravel)	๒๐๐ บาท
๑๐	การย่อยสลายเสร็จสมบูรณ์ของปุ๋ยอินทรีย์	๑๐๐ บาท
๑๑	อัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน (C/N ratio)	๘๐๐ บาท

บัญชี ๒ การวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินของเกษตรกร

ลำดับที่	รายการ
	ก. การวิเคราะห์ตรวจสอบดิน
๑	ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (soil pH)
๒	ความต้องการปูนเพื่อแก้ความเป็นกรด (lime requirement : LR)
๓	การนำไฟฟ้าของดิน (EC) อัตราส่วน ๑ : ๕ (1 : 5 soluble extract)
๔	อินทรีย์วัตถุ (organic matter)
๕	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในดิน (available phosphorus)
๖	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในดิน (available potassium)
๗	แคลเซียมที่สกัดได้ในดิน (extractable calcium)
๘	แมกนีเซียมที่สกัดได้ในดิน (extractable magnesium)
๙	เนื้อดิน แยกอนุภาคทราย(sand) อนุภาคทรายแป้ง(silt) และอนุภาคดินเหนียว(clay)
	ข. การวิเคราะห์ตรวจสอบน้ำเพื่อการเกษตร
๑	ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ของน้ำ
๒	ค่าการนำไฟฟ้า (electrical conductivity) ของน้ำ
๓	โพแทสเซียม (potassium) ในน้ำ
๔	ฟอสเฟต (phosphate) ในน้ำ
	ค. การวิเคราะห์ตรวจสอบสิ่งปรับปรุงดิน
๑	ไนโตรเจนทั้งหมด (total nitrogen) ในปุ๋ยอินทรีย์
๒	ฟอสฟอรัสทั้งหมด (total phosphorus) ในปุ๋ยอินทรีย์
๓	โพแทสเซียมทั้งหมด (total potassium) ในปุ๋ยอินทรีย์
๔	อินทรีย์วัตถุ (organic matter) ในปุ๋ยอินทรีย์
๕	ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ของปุ๋ยอินทรีย์ หรือวัสดุปุ๋ยเพื่อการเกษตรหรือน้ำหมักชีวภาพ
๖	ค่าการนำไฟฟ้า (electrical conductivity : EC) ของปุ๋ยอินทรีย์ หรือน้ำหมักชีวภาพ
๗	อัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน (C/N ratio)

(ภาคผนวก ๘)

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่าย
ในการบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย
พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ วรรคสอง และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๔ ประกอบกับมาตรา ๒๓ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๓ ผู้ใดประสงค์จะขอรับบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ที่กรมพัฒนาที่ดินผลิต หรือจัดทำมาเพื่อบริการเป็นการเฉพาะราย ให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน โดยให้ระบุวัตถุประสงค์ ในการนำไปใช้ ขอบเขตพื้นที่ และเอกสารและหลักฐานแสดงสิทธิการครอบครอง

ข้อ ๔ การให้บริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ของกรมพัฒนาที่ดินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ยื่นคำขอ กรมพัฒนาที่ดินสามารถให้แผนที่หรือข้อมูล ทางแผนที่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่กรมแผนที่ทหารระบุว่าผลกระทบต่อความมั่นคงหรือเสียหาย ต่อผลประโยชน์ของประเทศ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังคงมีความประสงค์จะขอรับบริการข้อมูล ในบริเวณดังกล่าวจะต้องได้รับอนุมัติจากหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(๒) ในกรณีเอกชนเป็นผู้ยื่นคำขอ กรมพัฒนาที่ดินสามารถให้แผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่กรมแผนที่ทหารระบุว่าผลกระทบต่อความมั่นคงหรือเสียหายต่อผลประโยชน์ของประเทศ

ข้อ ๕ แผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ที่ให้บริการ กรมพัฒนาที่ดินสงวนไว้มิให้ผู้ขอรับบริการ ทำการเปลี่ยนแปลง ทำซ้ำ จำหน่าย จ่าย แจก หรือเผยแพร่ส่วนหนึ่งส่วนใด หรือที่ขอของแผนที่ หรือข้อมูลทางแผนที่แก่บุคคลที่สามโดยเด็ดขาด

ข้อ ๖ อัตราค่าใช้จ่ายในการบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะรายให้เป็นไปตามบัญชี ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๗ ในกรณีหน่วยงานของรัฐที่ทำข้อตกลงความร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินเพื่อแลกเปลี่ยน แผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ ซึ่งได้ปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจนแล้วใช้ประโยชน์ทางราชการร่วมกัน ทั้งสองฝ่าย ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ลงนาม) นายพรศักดิ์ เจริญประเสริฐ

(นายพรศักดิ์ เจริญประเสริฐ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บัญชีอัตราค่าใช้จ่าย
ในการบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย

ตัวต้น	แผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ที่ให้บริการ	หน่วยนับ	อัตราค่าบริการ		หมายเหตุ
			(บาท/หน่วย)		
			ราชการ	เอกชน	
๑	ภาพถ่ายทางอากาศสีเชิงเลข มาตรฐานส่วน ๑ : ๒๕,๐๐๐	ภาพ	๕๐๐	๕๐๐	
๒	ภาพถ่ายออร์โธรีเชิงเลข มาตรฐานส่วน ๑ : ๒๕,๐๐๐	ระวาง	๕๐๐	๒๕,๐๐๐	
๓	แผนที่ภาพถ่ายออร์โธรี มาตรฐานส่วน ๑ : ๒๕,๐๐๐	แผ่น	๖๐๐	๗๐๐	
๔	แบบ Hard Copy ภาพถ่ายออร์โธรีเชิงเลข มาตรฐานส่วน ๑ : ๔,๐๐๐	ระวาง	๕๐๐	๖๐๐	
๕	แผนที่เส้นชั้นความสูงเชิงเลข มาตรฐานส่วน ๑ : ๔,๐๐๐	ระวาง	๕๐๐	๖๐๐	
๖	แบบจำลองระดับสูงเชิงเลข มาตรฐานส่วน ๑ : ๔,๐๐๐	ระวาง	๑,๐๐๐	-	ไม่ให้บริการเอกชน
๗	แผนที่ภาพถ่ายออร์โธรี มาตรฐานส่วน ๑ : ๔,๐๐๐	แผ่น	๖๐๐	๗๐๐	
๘	แบบ Hard Copy จุดหลักฐานภาคพื้นดิน	จุด	๓๐๐	๔๐๐	

(ภาคผนวก ๔)

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่าย
ในการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย
พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ วรรคสอง และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

"การปรับปรุงดินคือที่ดิน" หมายความว่า การพัฒนาที่ดินคือที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ดงสนทรายหรือขาดความอุดมสมบูรณ์เพราะการใช้ประโยชน์ เพื่อให้มีความเหมาะสมในการใช้ ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ข้อ ๒ ผู้ใดประสงค์จะให้กรมพัฒนาที่ดินทำการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย ให้ยื่นคำขอตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด ณ กรมพัฒนาที่ดินสำนักงาน พัฒนาที่ดินเขต หรือสถานีพัฒนาที่ดินท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๓ เมื่อได้รับคำขอแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอว่ามีความถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ ในกรณีที่ไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำขอให้ถูกต้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอทิ้งคำขอและให้จำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ

ข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบที่ดินแปลงดังกล่าวว่าสมควรจะดำเนินการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรืออนุรักษ์ดินและน้ำ หรือไม่ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ ตามข้อ ๓ เพื่อเสนอความเห็นไปยังอธิบดีเพื่อพิจารณาสั่งการ

ข้อ ๕ ให้อธิบดีพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นจากเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่อธิบดีพิจารณาแล้วมีคำสั่งอนุมัติตามคำขอ ให้ระบุจำนวนเงินที่ต้องชำระค่าใช้จ่ายตามอัตราค่าใช้จ่ายตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้และกำหนดระยะเวลาในการชำระค่าใช้จ่ายไว้ด้วย

ข้อ ๖ เมื่อผู้ยื่นคำขอได้ชำระค่าใช้จ่ายตามอัตราค่าใช้จ่ายตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีการปรับปรุงดินหรือที่ดิน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(ก) ส่งตัวอย่างดินแล้วส่งตัวอย่างดินให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการวิเคราะห์ดินดำเนินการ

(ข) ออกแบบการจัดระบบการปรับปรุงดินหรือที่ดิน และพิจารณาให้คำแนะนำในการจัดการดิน

และปรับปรุงดินหรือที่ดิน

(ค) พิมพ์แบบการปรับปรุงดินหรือที่ดิน แล้วรายงานต่ออธิบดี

(ง) ส่งแบบให้ผู้ยื่นคำขอ

(๒) ในกรณีการอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(ก) สำรวจภูมิประเทศและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนและออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

(ข) สำรวจดินหรือที่ดินเพื่อวางแผนและออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างละเอียด

(ค) ออกแบบและเขียนแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

(ง) เสนอแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อลงนามอนุมัติแบบ

(จ) พิมพ์แบบอนุรักษ์ดินและน้ำ แล้วรายงานต่ออธิบดี

(ฉ) ส่งแบบให้ผู้ยื่นคำขอ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ลงนาม) นายทรงศักดิ์ เจริญประเสริฐ

(นายทรงศักดิ์ เจริญประเสริฐ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ภาคผนวก ๑๐)

คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน

ที่ ๑/๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด

ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาที่ดินที่ ๑/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ไว้แล้ว นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด เป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๕ จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ที่ ๑/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ และแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด ขึ้นใหม่ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานอนุกรรมการ
๒. ปลัดจังหวัด	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	อนุกรรมการ
๔. นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน 3 คน	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนกองทัพภาค ที่รับผิดชอบ	อนุกรรมการ
๖. หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	อนุกรรมการ
๗. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด	อนุกรรมการ
๘. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด	อนุกรรมการ
๙. นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้า ประจำกิ่งอำเภอในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง	อนุกรรมการ
๑๐. ธนาวิภาสพื้นที่	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้แทนกรมป่าไม้	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	อนุกรรมการ
๑๕. เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการ
๑๖. เกษตรจังหวัด	อนุกรรมการ

๑๗. ปฏิรูปที่ดินจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการโครงการชลประทาน (จังหวัด)	อนุกรรมการ
๑๙. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่รับผิดชอบ	อนุกรรมการ
๒๐. สหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการ
๒๑. ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตที่รับผิดชอบ	อนุกรรมการ
๒๒. ผู้แทนกรมที่ดิน	อนุกรรมการ
๒๓. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ และเลขานุการ
๒๔. เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- พิจารณากลั่นกรองการจำแนกประเภทที่ดิน
  - พิจารณากลั่นกรองการประกาศกำหนดเขตสำรวจที่ดิน การประกาศเขตสำรวจ การอนุรักษ์ดินและน้ำ และประกาศเขตสำรวจเพื่อกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน
  - พิจารณากลั่นกรองการวางแผนการใช้ที่ดิน การพัฒนาที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ
  - พิจารณากลั่นกรองการประกาศเขตสำรวจควบคุมการใช้ที่ดินที่มีการใช้ หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมี หรือวัตถุอื่นใดที่จะทำให้ที่ดินเกิดความเสื่อมโทรมต่อการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และการประกาศเขตควบคุมการใช้ที่ดิน
  - แต่งตั้งบุคคลหรือคณะทำงานได้ตามความจำเป็น
  - รายงานผลการพิจารณากลั่นกรองต่อคณะกรรมการพัฒนาที่ดินเพื่อให้ความเห็นชอบ
  - ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาที่ดินมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

(ลงนาม) เฉลิมชัย ศรีอ่อน

(นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการพัฒนาที่ดิน